

KONKORDATODA ÇEKİŞMELİ ALACAKLAR HAKKINDA DAVA

Contentious Debt Action in Concordat Process

Doç. Dr. Hakan ALBAYRAK*
Arş. Gör. Esra BULUT**

Öz: Çekişmeli alacak kavramı konkordatoda borçlunun alacaklı tarafından bildirilen alacağı kabul etmemesi ihtimalinde söz konusu olmaktadır. İflas dışı adi konkordatoda çekişmeli alacaklar, İİK m. 302/VI ve m. 308/b anlamında karşımıza çıkmaktadır. Konkordatoda çekişmeli alacaklar hakkında dava, çekişmeli alacaklar hakkında dava başlıklı İİK m. 308/b hükmü ile düzenlenmiştir. Çalışmamızda öncelikle çekişmeli alacak kavramından bahsedilecektir. Bu kapsamda çekişmeli alacakların tasdik aşamasında değerlendirilmesi hususu incelenecektir. Sonrasında ise m. 308/b özelinde çekişmeli alacaklar hakkında açılacak dava açıklanmaya çalışılacaktır. Alacağı çekişmeli hale gelen alacaklılar alacaklarının maddi hukuk hükümlerine göre belirlenebilmesi amacıyla konkordatonun tasdiki kararının ilanı tarihinden itibaren bir ay içinde dava açabilirler. Bu kapsamda hangi alacaklar bakımından bu davanın açılabilceği, davanın tarafları ve davanın zorunlu arabuluculuğa tabi olup olmadığı değerlendirilecektir. Çekişmeli alacaklar hakkında davanın hangi mahkemede, ne kadar sürede açılacağı, süresinde açılmaması halinde doğması muhtemel sonuçlar, dava görülürken konkordato borçlusu tarafından ödeme yapıp yapılmayacağı gibi hususlar sorun teşkil edecek hususlardır. Çalışmamızda İİK m. 308/b hükmüne ilişkin bu sorunlar incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Çekişmeli Alacak, Konkordato, İflas, İcra ve İflas Kanunu

Abstract:The concept of contentious debt comes into question in the concordat, when the debtor does not accept the claim declared by the creditor. Contentious debts are regulated in Article 302/VI and Article 308/b of the Execution and Bankruptcy Law. In our study, first of all, the concept of contentious debt will be mentioned. In this context, the evaluation of disputed receivables at the approval stage will be examined. Afterwards, the lawsuit to be filed about the disputed receivables will be explained. The creditor, whose receivable has become contentious, can file a lawsuit within one month from the date of the announcement of the approval decision of the concordat. In this context, it will be evaluated in terms of which receivables this lawsuit can be filed, the parties to the case and whether the case is subject to compulsory mediation. There are problems regarding where this lawsuit will be filed and when it can be filed. In addition, the consequences that will arise if this lawsuit is not filed in time and whether payment can be made during the lawsuit are also issues that will pose a problem. In this article, the problems we have mentioned will be examined.

Keywords: Contentious Debt, Concordat, Bankruptcy, Enforcement and Bankruptcy Law

* Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Anabilim Dalı, e-posta Adresi: hkналbayrak@hotmail.com, Kurumsal e-posta: halbayrak@cu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6097-1296.

** Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Anabilim Dalı, e-posta Adresi: esrabulut.00@gmail.com, Kurumsal e-posta: esrabulut@cu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5881-0813.

Makale Geliş Tarihi: 12.04.2022, Makale Kabul Tarihi: 26.05.2022

I. ÇEKİŞMELİ ALACAK KAVRAMI

Konkordatoda geçici mühlet kararının verilmesiyle birlikte konkordato komiseri atanır.¹ Dosya kendisine tevdi edilen konkordato komiseri konkordato sürecini yürütür.² İİK m. 299 uyarınca komiser, alacaklıları-288. madde uyarınca yapılacak ilanla- ilan tarihinden itibaren onbeş gün içinde alacaklarını bildirmeye davet eder.³ İlanın bir sureti adresi belli olan alacaklılara posta yoluyla da gönderilir. Burada bir tebliğ söz konusu değildir.⁴ Konkordato komiserine bildirilmesi davet olunan alacaklar, kural olarak konkordatoya tabi olan alacaklardır.⁵

¹ Konkordato komiseri mahkemenin uzayan kolu (Verlängerter Arm des Nachlassgerichts) olarak nitelendirilir. Bu nitelendirme için bkz.; Daniel Oehri, Der Sachwalter im Nachlassverfahren: Ein Diener zweier Herren, Schulthess Verlag, Zürich, Basel, Genf, 2018, s. 126; Daniel Hunkeler, Kurzkommentar SchKG, Helbing Lichtenhahn Verlag, Basel, 2014, s. m. 295, Pn. 2; Hakan Pekcanitez, “7101 Sayılı Kanunla Getirilen Konkordato Hükümlerinin Değerlendirilmesi”, 7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, MİHBİR 16. Antalya Toplantısı, Adalet Bakanlığı, 2018, ss. 157-169, s. 163; Selçuk Öztekin/ Ali Cem Budak/ Müjgan Tunç-Yücel vd., Yeni Konkordato Hukuku (7101 ve 7155 sayılı Kanunlarla Değişik İcra ve İflas Kanunu m. 285-309 Şerhi), Ed. Selçuk Öztekin, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019, s. m. 290, Pn. 3.

² Konkordato komiseri hakkında ayrıntılı bilgi için bkz.; Süha Tanrıver, Konkordato Komiseri, Yetkin, Ankara, 1993, s. 163 vd. Konkordato komiserinin kesin mühlet içindeki görevleri dikkate alındığında konkordato prosedüründe en etkili organ olduğu söylenebilir. Zira komiser, kural olarak, geçici mühlet kararından projenin tasdik için asliye ticaret mahkemesine sunulmasına kadar olan süreçte etkin şekilde yer almakta ve konkordato süreci boyunca bütün ilgili kişi ve kurumlarla irtibatı bulunmaktadır, Tanrıver, Konkordato Komiseri, 1993, s. 27, 28; Süha Tanrıver, “4949 Sayılı İcra ve İflâs Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un Adi Konkordato İle İlgili Hükümlerde Getirmiş Olduğu Değişikliklerin Tespiti ve Değerlendirilmesi”, 51, 2004, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, ss. 67-90, s. 80; Hakan Pekcanitez/ Güray Erdönmez, 7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, On İki Levha, İstanbul, 2018, s. 71. Nitekim bu husus bir Bölge Adliye Mahkemesi kararına da yansımıştır; “...konkordato komiseri sadece bir denetim ve takdir makamı olmayıp, borçluya nezaret görevi ile donatılmıştır (İİK m. 290 /II-b, m.297/I). Tanrıver'in de belirttiği gibi komiser “...prosedür içerisinde borçlu ile alacaklıları arasında bir anlaşma zemini yaratılmasında ve dolayısıyla konkordatonun meydana gelmesinde etkin rol oynayabilecek, tarafların dışındaki üçüncü bir kişi” konumundadır...” (İzmir BAM. 17. HD, E: 2019/ 886, K: 2019/ 1166, T: 13. 06. 2019, (Kazancı İçtihat Programı)); Öztekin/ Budak/ Tunç Yücel vd., s. 292.

³ Ayrıntılı bilgi için bkz.; Levent Börü, “Adi Konkordatoda Alacaklıların Alacaklarını Bildirmesi”, C. 10, S. 1, 2019, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, ss. 173- 186, s. 175 vd; 7101 sayılı kanun değişikliğinden önce bu ilan mühlet kararının yayımlandığı gazetede yapılmakta ve alacaklılar bu yolla alacaklarını bildirmeye davet olunmaktaydı. İlhan Postacıoğlu, Konkordato, İstanbul, 1965, s. 74 vd; Baki Kuru, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, Adalet, Ankara, 2013, s. 1472.

⁴ Ali Cem Budak/ Serdar Kale, Konkordato Komiserinin Kontrol Listesi, Adalet, Ankara, 2019, s. 18; Öztekin/ Budak/ Tunç Yücel vd., 2019, s. 308, Ancak ilanın komiser tarafından, alacaklılara posta yoluyla hiç gönderilmemesi alacaklıların yararlanabileceği bir eksiklik değildir.

⁵ İİK m. 308/c hükmünün üçüncü fıkrasında özel olarak belirtilen istisnaları bir yana bırakırsak, bir alacağın konkordatoya tâbi olup olmamasını belirleyen iki temel etken vardır. Birinci etken alacağın konkordato talebinden önce doğup doğmamasıdır. Buna göre konkordato talebinden önce doğan alacaklar konkordatoya tâbi olacaktır.

Ancak konkordatoya tabi olmayan alacaklılar da alacaklarını bu ilan süresi içinde bildirebilirler. Bu alacakların bildirilmesi borçlunun mali bilgileri açısından doğru bir kanaat oluşumu için önemlidir.

İİK m. 299 uyarınca yapılan ilanda, alacaklıların alacaklarını 15 gün içinde bildirmemeleri durumunda bilançoda kayıtlı değilse proje müzakerelerine kabul edilmeyecekleri açık ve net bir şekilde ihtar edilmelidir.⁶ Burada süreyi kaçıran tarafın eski hale getirme kurumuna başvurup başvuramayacağı tartışılabilir. Öğretide *Börü*, İsviçre hukukuna yapmış olduğu atıfla, alacak bildiriminin süresinde yapılamaması halinde şartları uygun olduğu takdirde eski hale getirme kurumuna başvurulabileceğini belirtmiştir.⁷ Ancak İcra ve İflas Kanununda öngörülen sürelerin kaçırılması durumunda HMK'da öngörülen eski hale getirme kurumunun uygulanabilmesi için iki durumu birbirinden ayırmak gerekir.⁸ İcra mahkemesinde yapılacak olan yargılamalarda basit yargılama usulü uygulanmakta olup basit yargılama usulünde hüküm bulunmayan hallerde ise yazılı yargılama usulü uygulanır (HMK m. 322). Dolayısıyla HMK hükümlerinin uygulanması söz konusu olduğundan verilen süreler HMK uyarınca verilmiş olacak ve eski hale getirme hükümleri uygulanabilecektir. Ancak İcra ve İflas Kanunu'nda öngörülen diğer hak düşürücü sürelerde bu sürelerin kaçırılması halinde eski hale getirme yoluna başvurulamayacaktır.⁹ Çünkü İcra ve İflas Kanunu'ndaki bu tarz süreler medeni yargılamaya ilişkin sürelerden değildir.¹⁰ Bu nedenle HMK'da m. 95 vd.'da belirtilen prosedürün

Burada "konkordato talebinden önce doğmuş alacak" ifadesinin "geçici mühlet kararının verilmesinden önce doğmuş alacak" şeklinde anlaşılması gerekir, *Börü*, 2019, s. 181. Bu konuda ikinci etken ise, mühlet içinde doğan ve kural olarak konkordatoya tâbi bir alacağın, komiserin izin vermesi yolu ile konkordato akdi dışına çıkarılabildiği imkânıdır.

- ⁶ İsviçre İİK'da alacakların bildirilmesi süresi 1 aydır (İsv. İİK m. 300). İsviçre'de yapılan son değişiklikle birlikte alacakların bildirilme süresi 20 günden 1 aya çıkartılmıştır. *Börü*'ye göre, Türk hukukunda da alacakların bildirim süresinin uzatılması gerekmektedir. Yazar, alacaklıların ilandan geç haberdar olmasından dolayı ilanla başlayan süreyi kaçırdıklarından bu nedenle de mehz kanundaki gibi alacaklıların bildirim imkânının genişletilmesi gerektiğini ileri sürmüştür, *Börü*, 2019, s. 177.
- ⁷ *Börü*, 2019, s. 178; SK-Umbach-Spahn, Brigitte/ Kesselbach, Stephan/ Exner, Christian, SchKG- Art. 300, Kren Kostkiewicz, Jolanta/Vock, Dominic içinde, Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG (4. Auflage, basierend auf der 1911 erschienenen 3. Auflage von Carl Jaeger b., s. 1755-1763), Schulthess Juristische Medien AG, Zürich - Basel - Genf, 2017, m. 300, Pn. 11. Ancak İsviçre İİK'nın 33. maddesinde genel olarak icra ve iflas hukukuna özgü eski hale getirme kurumunun mevcut olduğu ve İsviçre hukuk öğretisinde yapılan yorumların İsviçre İİK m. 33'e atfen yapıldığı da göz ardı edilmemelidir.
- ⁸ Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz.; Erdal Tercan, Eski Hale Getirme, Yetkin, Ankara, 2006, s. 166 vd.; Hülya Taş Korkmaz, "Hukuk Muhakemeleri Kanunu Hükümlerine Göre Eski Hâle Getirme", 15, 2, 2016, İKÜHFD, ss. 635-679, s. 642, 643.
- ⁹ Tercan, 2006, s. 166 vd.; Taş Korkmaz, 2016, s. 642-643.
- ¹⁰ (6100 sayılı HMK gerekçesinin 101. maddesi,

uygulanmasının imkânı yoktur. Aksi halde bu başvurunun nereye ve ne zamana kadar yapılacağı, başvuru hakkında hangi makam tarafından karar verileceği gibi sorunlar ortaya çıkacaktır. Burada çözüm önerisi olarak konkordato mühleti veren asliye ticaret mahkemesinin eski hale getirmeye karar vermesi elbette düşünülebilir. Ancak bu durumun mahkemenin iş yükünü arttırabileceğini göz ardı etmemek gerekir. Burada özel bir düzenlemeye ihtiyaç vardır¹¹. HMK'da mevcut olan eski hale getirme kurumunun amacı ve işlevi buraya kıyasen uygulanabilecek nitelikte değildir.

Alacaklıların alacağını bildirme süresi posta ile gönderme tarihinden itibaren değil ilan tarihinden itibaren işlemeye başlayacaktır.¹² Söz konusu süre içinde alacağını bildirmeyen alacaklının karşılaşacağı yaptırım, borçlunun ticari defterlerinde kayıtlı olmaması durumunda¹³, alacağının konkordato nisabının hesaplanmasında dikkate alınmaması ve konkordato projesi hakkında oy kullanamamaktır.¹⁴ Dolayısıyla süresi içinde alacak bildirmemenin yaptırımını alacağın sona ermesi anlamına kesinlikle gelmemektedir.¹⁵ Bu alacaklılar konkordato tasdik edildiği takdirde konkordato şartları çerçevesinde alacaklarını talep edebilecekleri gibi ayrıca m. 308/e uyarınca fesih hakkını da

<https://kgm.adalet.gov.tr/Tasariasamaları/Kanunlasan/2011Yili/kanmetni/6100ss.pdf>.

- ¹¹ Yılmaz'a göre, "Hukuk Muhakemeleri Kanunu ve İcra İflas Kanunu arasında güçlü bir bağ olup biri olmasa diğeri havada kalır. Buna rağmen her iki kanunda da bu bağ hakkında genel bir düzenleme bulunmamaktadır. Yazara göre olması gereken bu yönde bir düzenleme yapılmasıdır. Yazarın önerisi, takip hukukuna ilişkin uyumsuzluklarda öncelikle İİK hükümlerinin bu kanunda hüküm bulunmayan durumlarda ise anılan kanuna aykırılık teşkil etmemek koşuluyla genel nitelikte olan HMK hükümlerinin uygulanmasını sağlayan genel bir kanun hükmü konulması ve ayrıca her iki kanunun aralarındaki bağ sebebiyle gözden geçirilerek gerekli değişikliklerin yapılmasıdır.", Ejder Yılmaz, "Hukuk Muhakemeleri Kanunu Hükümlerinin İcra İflas Uyuşmazlıklarında Uygulanabilirliği", Cilt 2, 2015, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Prof. Dr. Ramazan Arslan'a Armağan, ss. 1835- 1866, s. 1865, 1866.
- ¹² Öztekin/ Budak/ Tunç Yücel vd., 2019, s. 458.
- ¹³ İİK'nın 299. maddesinde bu durum "bilançoda kayıtlı olmadıkça" şeklinde ifade edilmiştir.
- ¹⁴ Necmeddin Berkin, İflas Hukuku, İstanbul, 1970, s. 547; Baki Kuru, İflas ve Konkordato Hukuku, Ankara, 1971, s. 444, 445; Tanrıver, 1993, s. 179. Bu konuda yazarlar, alacaklıların bildirmeyen alacaklıların konkordato müzakerelerine katılabileceği, ancak konkordatonun kabulü veya reddi yönünde oy kullanamayacağı görüşündedir. SK-Umbach-Spahn/ Kesselbach/ Exner, 2017, s. 1756, m. 300, Pn. 2; Öztekin/ Budak/ Tunç Yücel vd., 2019, s. 462, dn. 10; Börü, 2019, s. 179; İbrahim Kaplan, Yeni Türk Konkordato Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara, 2019, s. 45; Kostkiewicz Kren, Jolanta, OFK-SchKG Kommentar Schuldbetreibungs- und Konkursgesetz mit weiteren Erlässen, Orell Füssli Verlag AG, Zürich, 2020, s. 817, m. 300, Pn.3.
- ¹⁵ Murat Serhat Sarısözen, İcra-İflas ve Konkordato Hukukundaki Yenilikler, 3. Baskı, Yetkin, Ankara, 2019, s. 194.

kullanabileceklerdir.¹⁶ Hatta öğretide bazı yazarlar bu durumdaki bir alacaklının İİK m. 304, f.1 uyarınca konkordatonun tasdikine de itiraz edebileceğini belirtmişlerdir.¹⁷

Alacaklı alacağını 15 günlük süre içerisinde bildirmemiş olsa dahi bu alacak borçlunun sunduğu bilançoda gösterilmişse İİK m. 303, f.3 b.(a) ve b.(b) anlamında “*kaydedilmiş alacak ve kaydedilmiş alacaklı*” sayılır ve bu alacaklılar konkordato teklifi hususunda oy kullanabilirler.¹⁸ Ancak alacaklı süresi içinde kayıt yaptırmadığından konkordatoda meblağ çoğunluğunun hesaplanmasında borçlu tarafından bildirilen listede (m. 286, f.1, b-c) gösterildiği miktar kadar dikkate alınacaktır. Alacaklı, alacağının listede gösterilenden daha fazla olduğunu iddia ediyorsa, iddia ettiği fazla alacak miktarı için çekişmeli alacak olarak dahi çoğunluğun hesaplanmasında dikkate alınamayacaktır.¹⁹

Alacaklılar alacaklarını komisere yazılı ve sözlü olarak bildirebilirler. Sözlü olarak bildirdiklerinde bu husus komiser tarafından tutanak altına alınır. Bu hususta bir şekil şartı mevcut değildir. Ancak uyuşmazlık söz konusu olduğunda alacağın süresi içinde bildirildiğinin ispatı alacaklıya ait olacaktır.²⁰ Alacaklıların alacaklarını komisere kaydettirirken alacağın ispatına yarayacak belgelerin aslını yahut onaylı suretlerini ibraz etmeleri gerekmektedir.²¹ Çünkü bu alacaklar, borçlu tarafından reddedilmeleri halinde çekişmeli alacak söz konusu olur. Bu durumda çekişmeli alacakların konkordato çoğunluğunda hesaba katılıp katılmayacağına, katılacaksa ne oranda katılacağına asliye ticaret mahkemesi tarafından yapılan inceleme sonunda karar verilecektir. Söz konusu incelemede bu deliller değerlendirilecektir. Ayrıca m. 300 uyarınca komiser, bu deliller ve borçlunun ticari defterleri üzerinde

¹⁶ Sümer Altay/ Ali Eskiocak, Konkordato ve Yeniden Yapılandırma Hukuku, 4. Baskı, Vedat, İstanbul, 2018, s. 194), Öztekin/ Budak/ Tunç Yücel vd., 2019, s. 462, 463; Yargıtay 12. HD, E: 1965/8923, K: 1965/9212, T: 10.09.1965; Yargıtay 15. HD, E: 1990/4574, K: 1991/2214, T: 26.04.1991.

¹⁷ Berkin, 1970, s. 547; Kuru, 1971, s. 444, dn. 134; Tanrıver, 1993, s. 177, 179; Baki Kuru, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, Adalet, Ankara, 2013, s. 1474; Altay/ Eskiocak, 2018, s. 194.

¹⁸ Kuru, 1971, s. 445; Tanrıver, 1993, s. 178; Altay/ Eskiocak, 2018, s. 188; Börü, 2019, s. 179.

¹⁹ Kuru, 2013, s. 1475, Altay/ Eskiocak, 2018, s. 188. Kuru'ya göre, borçlunun konkordato projesinde yahut bilançoda gösterilmeyen alacakları, borçlunun ticari defterlerinden anlaşılabilir, borçlu da bunları kabul ediyorsa süresi içinde bildirilmemiş dahi olsalar kaydedilmiş alacaklı sayılmalı ve bunlar konkordatoda oy kullanabilmelidir.

²⁰ Lucien Gani, Commentaire romand, m. 300, no. 6, s. 1434, naklen Öztekin/ Budak/ Tunç Yücel vd., 2019, s. 466; Börü, 2019, s. 177.

²¹ Berkin, 1970, s. 546, 547; Kuru, 1971, s. 443, dn. 128; Tanrıver, 1993, s. 185; Kuru, 2013, s. 1473. Ancak söz konusu deliller ibraz edilmeden süresi içinde yapılmış alacak kaydı da geçerlidir. Komiser gerek görürse bu belgeleri isteyebilir. Belgelerden bir sonuç alamazsa ayrıca re'sen de araştırma yapabilir. Araştırmasında vardığı sonuçları alacaklılar toplantısında ve tasdik aşamasında vereceği raporlarda belirtir, Öztekin/ Budak/ Tunç Yücel vd., 2019, s. 468, dn. 28; Börü, 2019, s. 178.

yaptığı incelemeler sonucunda vardığı sonuçları bildiren bir raporu alacaklılar toplantısında sunacaktır. Bu rapor alacaklılar toplantısında değerlendirilecek, diğer alacaklılar tarafından sunulan projede bildirilen alacak kalemlerinin muvazaalı olup olmadığı anlaşılabilir. ²² İsviçre hukukunda alacaklıların alacaklarını geçici mühlet tarihindeki değeri itibarıyla, ayrı bir faiz hesabı ile ve varsa rehin ve rüçhan hakları belirtilerek ve delilleri de ekleyerek yazılı olarak bildirmeleri gerektiği ²³ belirtilmiştir. ²⁴

Komiser, borçluyu bildirilen alacaklar hakkında beyanda bulunmaya davet eder. ²⁵ Borçlu, bu davet üzerine kendisine bildirilen her alacak bakımından cevap vermek zorundadır. Borçlu, bildirilen alacağı kabul ederse, bu alacak konkordato çoğunluğunun hesaplanmasında dikkate alınır. ²⁶ Borçlu, bir alacağı kabul ettiyse komiserin bu alacağı reddetme yetkisi yoktur. ²⁷ Alacağı çekişmeli hale getiren borçlunun red beyanıdır. ²⁸ Ancak komiser, borçlunun kabul

²² C. Jager, Tome III, m. 301, no. 1, s. 99, naklen Öztekin/ Budak/ Tunç Yücel vd., 2019, s. 468.

²³ Ancak yazılı bildirim şartı İsviçre İİK m. 300'de öngörülmemiştir. Bu durum öğretide görüş olarak ileri sürülmüştür, SK-Umbach-Spahn/ Kesselbach/ Exner, 2017, s. 1756, m. 300, Pn. 2.

²⁴ SK-Umbach-Spahn/ Kesselbach/ Exner, 2017, s. 1756, m. 300, Pn. 2.

²⁵ Öğretide ileri sürülen bir görüşe göre, borçlunun beyana daveti isticvap hükmündedir. Bu nedenle komiserin sorularına borçlunun vekili cevap veremez, borçlunun bizzat gelerek bu alacaklar hakkında beyanda bulunması gerekir, Altay/ Eskiocak, 2018, s. 197. Bizim de katıldığımız görüşe göre, konkordatoyu talep eden borçlu ile komiser arasında isticvap kurumunun işletilmesinin söz konusu olmayacağı, bunu düzenleyen bir hüküm bulunmadığı, isticvabın HMK uyarınca sadece hâkim tarafından yapılabileceğinden dolayı borçlunun vekilinin de komiser tarafından sorulara cevap verebileceği yönünde aksi görüş için bkz. Sarısözen, 2019, s. 197.

²⁶ Yargıtay 11. HD, E: 1988/7444, K: 1989/5429. T: 17.10.1989, Öztekin/ Budak/ Tunç Yücel vd., 2019, s. 477.

²⁷ İlhan Postacıoğlu, Konkordato, İstanbul, 1965, s. 100; Burhan Gürdoğan, İflas Hukuku Dersleri, İflas- Konkordato- İptal Davaları, Ankara, 1966, s. 180; Süha Tanrıver/ Adnan Deynekli, Konkordatonun Tasdiki, Yetkin, Ankara, 1996, s. 100; Ramazan Arslan/ Ejder Yılmaz / Sema Taşpınar Ayvaz vd., İcra ve İflas Hukuku, 7. Baskı, Yetkin, Ankara, 2021, s. 585; Öztekin/ Budak/ Tunç Yücel vd., 2019, s. 477, dn. 6: Konkordato tasdik edilirse, borçlunun bu kabul beyanı İİK m. 38 anlamında mahkeme önünde kabul niteliğini kazanır ve ileride konkordato feshedilirse, alacağı bu şekilde borçlu tarafından kabul edilmiş olan alacaklı borçlu aleyhine ilamlı icra takibi yapılabilir, Yargıtay 12. HD, E: 1986/6605, K: 1996/10793, T: 20/10/1986, Kuru, İflas ve Konkordato Hukuku, s. 447, dn. 139; İstanbul 4. Asliye Ticaret Mahkemesi, E: 1988/953, K: 1989/19, T: 25.01.1989, ALTAY, Sümer, Konkordato, 1993, s. 782-784; Yargıtay 12. HD, E: 1992/7963, K: 1992/15094, T: 30.11.1992: "...Dairemizin yerleşmiş içtihatlarına göre konkordato komiseri tarafından düzenlenen beyan listesine ekli borçlu vekilinin imzasını içeren borç listesi İİK m. 68 maddesinde yazılı belgelerdendir."; L. Şanal Görgün/ Levent Börü/ Mehmet Kodakoglu, İcra ve İflas Hukuku, 2. Baskı, Yetkin, Ankara, 2022, s. 640.

²⁸ Yargıtay 19. HD, E: 2000/1004, K: 2000/2069, T: 23.03.2000 (www.hukukturk.com).

ettiği alacağın mevcut olup olmadığı hususunda inceleme yapabilir.²⁹ Alacağın mevcut olmadığı sonucuna ulaşırsa bu hususu alacaklılar toplantısında sunacağı rapora ekler.³⁰ Bu durumda takdir alacaklılar toplantısında alacaklılara ait olacaktır.³¹

Borçlu tarafından kabul edilen bir alacağın alacaklılar toplantısında başka alacaklılar tarafından itiraza uğraması alacağı çekişmeli hale getirmez.³² Borçlu alacağı reddettiye bu alacak çekişmeli hale gelir. Öğretide *Kuru*, borçlunun kesinleşmemiş dahi olsa ilama bağlı bir alacağı reddedemeyeceğini ileri sürmüştür.³³

II. ÇEKİŞMELİ ALACAKLARIN ASLİYE TİCARET MAHKEMESİNCE DEĞERLENDİRİLMESİ

A. İİK M. 302/VI DÜZENLEMESİ

İİK m. 302 uyarınca komiserin başkanlığında alacaklılar toplantısı yapılır. Bu toplantıda komiser, toplantıya katılan alacaklılara raporunu sunar. Raporda komiserin kaydedilen alacaklar hakkındaki görüşleri, borçlunun mali durumu ve konkordatonun başarı şansı olup olmadığı hakkındaki düşünceleri yer alır.³⁴ Toplantı sonunda düzenlenen tutanak alacaklılar tarafından imzalanır. Bu tutanakta konkordatoyu kabul veya reddetmek isteyenler yer alır.³⁵

Konkordatonun tasdik edilebilmesi için alacaklılar tarafından belli çoğunlukla kabul edilmiş olması gerekir. Konkordatonun alacaklılar kurulunda kabul edilmesi sadece bir matematik hesabından ibaret değildir.³⁶ Alacakların ve alacaklıların bir kısmında konkordato çoğunluğunun hesabında birtakım değerlendirmeler yapılması gerekmektedir. Bunun yanında ifadesini İİK m. 302 hükmünde bulan

²⁹ Yargıtay 19. HD, E: 2000/8721, K: 2001/564, T: 25.01.2001, Öztekin/ Budak/ Tunç Yücel vd., 2019, s. 478.

³⁰ Kuru, 1971, s. 447, dn. 141; Murat Atalı, "Konkordatoda Kesin Mühlet ve Sonuçları", 7101 Sayılı Kanunla Konkordato ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler (Ed. Ozekes, Muhammet), On İki Levha, İstanbul, 2018, ss. 85- 110, s. 107; Ayrıca bkz. Yargıtay 19. HD, E: 2000/1004, K: 2000/2069, T: 23.03.2000 (Kazancı İçtihat Bankası).

³¹ Öztekin/ Budak/ Tunç Yücel vd., 2019, s. 479.

³² Postacıoğlu, 1965, s. 76, 77; Kuru, 1971, s. 447, 448; Tanrıver, 1993, s. 188; Kuru, 2013, s. 1476.

³³ Kuru, 2013, s. 1477, dn. 82. Kuru'ya göre borçlu alacağı reddetse bile mahkeme, çoğunluğun hesaplanmasında bu alacağı dikkate alabilir. Mahkeme, burada komiserin raporuyla da bağlı değildir, Pekcanitez/ Erdönmez, 2018, s. 131, dn. 275: Yargıtay'ın eski tarihli kararlarında da bu görüş kabul edilmiştir.

³⁴ Öztekin/ Budak/ Tunç Yücel vd., 2019, s. 498.

³⁵ Kuru, 2013, s. 1478; Yargıtay HGK, E: 2001/19-363, K: 2001/388, T: 18.4.2001, Öztekin/ Budak/ Tunç Yücel vd., 2019, s. 493.

³⁶ Pekcanitez/ Erdönmez, 2018, s. 131.

birtakım hesaba katılmayacak alacaklar ve alacaklılar grubu vardır.³⁷ Burada zikredilen alacak ve alacaklılar grubu tahdidi olup yorum yoluyla genişletilemeyecektir.³⁸

Çekişmeli veya geciktirici koşula bağlı yahut belirli olmayan vadeye tabi alacakların hesaba katılıp katılmamasına ve ne oranda katılacağına mahkeme karar verir. Konkordato komiseri, çekişmeli alacaklara ilişkin bir dosya oluşturarak bunu ticaret mahkemesine sunar. Bu dosyada alacak kayıt dilekçeleri, borçlunun itirazı, söz konusu alacağın borçlunun bilançosunda gösterilip gösterilmediğine ilişkin komiser yazısı yer alır.³⁹

Asliye Ticaret Mahkemesinin çekişmeli alacakların ne oranda nisaba dahil olmalarına yönelik karar verirken hangi usulü uygulayacağı tartışmalı olup mahkemeler arasında uygulama farklılıkları bulunmaktadır.

Bu konuda birinci uygulama konkordato mühletinin icra mahkemesi tarafından verildiği döneme ilişkindir. Bu dönemde icra mahkemesi konkordato mühleti verdikten sonra dosyadan elini çekmekteydi. Ancak eski İİK m. 297/IV uyarınca çekişmeli alacaklara yönelik, bu alacakların nisaba dahil olup olmayacakları veya hangi oranda dahil olmalarına icra mahkemesinin karar vermesi nedeniyle, bu alacakların icra mahkemesinin önüne nasıl getirileceği ve hangi usulün uygulanacağı tartışma konusu olmuştur. Bu konuda çeşitli görüşler ileri sürülmüştür. Burada konkordato komiserinin dosyaları icra mahkemesine tevdi edeceği, dosyaların her birinin ayrı ayrı esas defterine kayıt edilmesi gerektiği, çekişmeli alacakların birbirinden ayrı olduğu, icra mahkemesinin her bir çekişmeli alacak için ayrı ayrı karar vermesi gerektiği belirtilmiştir.⁴⁰ İşte bu dönemden kalma alışkanlıkla Kanunun değişmesine ve artık ticaret mahkemesinin hem mühleti vermeye hem de tasdik etmeye yetkili olmasına ve zaten konkordato dosyasının bir esas numarası olmasına rağmen, komiserlere ayrı ayrı her bir çekişmeli alacak için mahkemeye başvurmaları zorunluluğu getirilmiş ve her bir çekişmeli alacak için ayrı esas numarası ile mahkeme tarafından incelenmesi yoluna gidilmiştir. Bu uygulama son derece yanlış bir uygulamadır. Bu uygulama ile adeta komiserlere her bir çekişmeli alacak için alacaklılar adına dava açtırılmaktadır. Komiserin alacaklıların vekili ve temsilcisi olmadığı düşünüldüğünde bu uygulamanın ne kadar yanlış olduğu anlaşılabilir.

Bu konuda ikinci uygulama yine konkordato mühletinin icra mahkemesi tarafından verildiği döneme yönelik eski yanlış uygulama alışkanlığından kaynaklanan bir yöntemdir. Şu anda birçok mahkeme

³⁷ Kuru, 2013, s. 1483.

³⁸ Tanrıver/ Deynekli, 1996, s. 98, Öztek/ Budak/ Tunç Yücel vd., 2019, s. 503.

³⁹ Altay/ Eskiocak, 2018, s. 240, 241.

⁴⁰ Altay, 2005, s. 498.

tarafından halen bu yöntem uygulanmaktadır. Eski uygulamada, konkordato komiseri, çekişmeli alacaklılara bildirimde (tebligat) bulunmakta ve icra mahkemesinde dava açmaları gerektiğine aksi halde haklarından vazgeçmiş sayılacaklarına yönelik kesin süre vermektedir. Eski uygulamada bunun sebebi icra mahkemesinde nasıl bir yöntemle esas kaydı oluşturulacağına yönelik soruna çözüm bulmaya çalışmaktı. Oysa bugün ticaret mahkemesi konkordato mühletini verdikten sonra dosyadan elini çekmemekte, konkordato süreci içinde aynı esas numarası ile tedbir niteliğinde kararlar verebilmekte, rehinli malların satışına izin verebilmekte, konkordatonun başarılı olmayacağını anlaşılmaması üzerine konkordato mühletine son verebilmekte ve tasdik yargılamasını da aynı esas numarası ile yapmaktadır. Buna rağmen halen konkordato komiserleri, çekişmeli alacaklılara ticaret mahkemesine başvurmaları gerektiği aksi halde haklarından vazgeçmiş sayılacaklarına yönelik kesin mühlet içeren (!) tebligatlar (!) çıkarmaktadırlar. Bunun sebebi mahkemelerin komiserlerden bu şekilde yapmalarını istemeleridir. Oysa konkordato komiserlerinin kanunda olmayan bir şekilde alacaklılara haklarından vazgeçmiş sayılacaklarına yönelik kesin mühlet verme ve tebligat çıkarma yetkisi bulunmamaktadır.

Bu konuda üçüncü uygulama ise konkordato komiserlerinin çekişmeli alacaklara yönelik bir dosya oluşturarak bunu doğrudan mühleti veren ticaret mahkemesine sunmasıdır. Bu durumda ticaret mahkemesi dosya üzerinden çekişmeli alacağına yönelik karar verebilecektir. Ancak hukuki dinlenilme hakkının bir gereği olarak çekişmeli alacaklara yönelik kararın alacaklıların davet edilerek yapılacağı bir duruşmada verilmesi daha uygun olur. Ayrıca ticaret mahkemesi çekişmeli alacağına yönelik olarak komiserin raporunun yanında bilirkişi de görevlendirebilecektir. Burada bilirkişi ücretinin dosyada mevcut olan gider avansından karşılanması mümkündür. Uygulamada yapıldığı gibi komiserin ihtarı üzerine alacaklılara mahkemeye başvurmayı zorunlu kılıp bilirkişi ücretlerinin alacaklılardan alınması yanlış bir uygulamadır. Eski kanun döneminde yapılan uygulamaların yeni kanun hükümleri çerçevesinde devam ettirilmemesi gerekir. Çünkü mevcut konkordato hükümlerinde zaten ticaret mahkemesi konkordato başvurusuna karar verdikten sonra dosyadan elini çekmemekte, süreç boyunca konkordatoya ilişkin tedbir niteliğinde çeşitli kararlar alabilmektedir.

Mahkemenin burada her bir çekişmeli alacağına yönelik olarak ayrı karar vermesi gerekir. Çünkü alacaklar birbirinden bağımsız olduğundan incelemesi de bağımsız yapılmalıdır. Ticaret mahkemesi çekişmeli alacaklara ilişkin incelemeyi basit yargılama usulüne tabi olarak yapacaktır. Yargılama sırasında çekişmesiz yargı hakkındaki esaslar uygulanır. Kural olarak bu inceleme duruşmasız yapılır. Ancak tarafların sözlü olarak dinlenilmelerini gerektiren bir durum varsa

duruşma açılabilir. Bu istisnai bir durumdur. Zira duruşmasız yapılmasındaki amaç işlemlerin hızlı ilerlemesini sağlamaktır.⁴¹ Ticaret mahkemesi çekişmeli alacağa ilişkin yaptığı yargılama sonunda alacağın konkordato nisabına katılıp katılmayacağına, nisaba katılacaksa miktarının belirlenmesine yönelik tedbir niteliğinde bir karar verir (İİK m. 302/VI). Mahkeme, alacağın nisaba katılmasına karar verirken alacağın ispatı bakımından yaklaşık ispat ölçüsünü esas alacaktır.⁴² Burada yapılan inceleme sonunda çekişmeli alacağın sahibine oy hakkı tanınıp tanınmayacağı belirlenecektir. Ticaret mahkemesinin çekişmeli alacaklar hakkında verdiği kararlar maddi hukuk yönünden sonuç doğurmayacaktır. Bu sonuca m. 302/VI'nın sonundaki *“şu kadar ki bu iddialar hakkında ileride mahkemece verilecek hükümler saklıdır”* ibaresinden ulaştığımızdır. Zira çekişmeli alacak sahipleri m. 308/b doğrultusunda açtığı dava sonunda aldığı ilamla kendisine konkordato koşullarınca ödeme yapılmasını talep edebilecektir.

B. ÇEKİŞMELİ ALACAKLARIN TASDİK AŞAMASINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Çekişmeli alacakların tasdik aşamasında nasıl değerlendirilmesi gerektiğine yönelik olarak tespit edebildiğimiz üç sorun vardır. Birinci sorun çekişmeli alacaklara yönelik yapılan tespitin tasdik aşamasında yeniden tartışma konusu yapılıp yapılamayacağıdır. İkinci sorun, muvazaalı bir alacağın tasdik yargılamasında mahkeme tarafından tasdik isteminin reddi nedeni oluşturup oluşturamayacağıdır. Üçüncü sorun ise, çekişmeli alacaklara yönelik olarak İİK m. 308/b uyarınca pay ayrılmasına yöneliktir.

1. Sorun: Çekişmeli alacaklara yönelik yapılan tespitin tasdik aşamasında yeniden tartışma konusu yapılıp yapılamayacağı;

Öğretide kural olarak çekişmeli alacaklar hakkındaki ticaret mahkemesi kararlarının tasdik aşamasında tartışma konusu yapılamayacağı belirtilmiştir.⁴³ Ancak Yargıtay, eski kararlarında icra hakiminin belirgin hatalarında (örn: icra mahkemesinin ilama bağlı bir alacağı nisaba dahil etmemesi gibi) ticaret mahkemesinin çekişmeli alacakları inceleyebileceğini ve yeniden karara bağlayabileceğini öngörmüştür.⁴⁴ *Altay/Eskiocak*, bu durumun çok istisnai olduğunu, zaten sonraki tarihli birçok Yargıtay kararında çekişmeli alacaklar hakkında icra mahkemesince (eski kanun hükümleri çerçevesinde) verilen kararların ticaret mahkemesinde tartışılmayacağını kabul edildiğini

⁴¹ Altay/ Eskiocak, 2018, s. 241.

⁴² Gürdoğan, 1966, s. 186, dn. 524.

⁴³ Serdar Kale, Sorularla Konkordato (İflas Dışı ve İflas İçi Adi Konkordato), On İki Levha, İstanbul, 2017, s. 59.

⁴⁴ 11. HD, 15.06.1990 T., 3457/4791, Altay/ Eskiocak, 2018, s. 243, dn. 6.

belirtmiştir.⁴⁵ Ancak mevcut sistemimizde hem çekişmeli alacaklara yönelik kararın incelenmesini hem de tasdik yargılamasını aynı mahkeme yapmaktadır. Çekişmeli alacakların nisaba dahil olup olmadığı yahut hangi oranda dahil olacağına yönelik karar, çekişmesiz yargıya dahil tedbir niteliğinde ve yaklaşık ispat faaliyetinin yapıldığı bir ara karar mahiyetindedir. Ayrıca tasdik yargılamasını düzenleyen İİK'nın 305. maddesinin son fıkrasına göre, mahkemenin konkordato projesini yetersiz bulması halinde kendiliğinden veya talep üzerine gerekli gördüğü düzeltmenin yapılmasını isteyebileceği de belirtilmiştir. Burada her ne kadar projenin kendisinin yetersizliğinden bahsedilse bile bu kapsamda çekişmeli alacaklara yönelik olarak yeni bir delilin yahut ciddi bir itirazın yahut daha önce çok önemli bir değerlendirme hatasının yapılması durumunda bu hatada ısrar etmenin de bir anlamı yoktur. Mahkeme çekişmeli alacağa yönelik vereceği bir ara karar ile nisabın bu karar doğrultusunda yeniden değerlendirilmesini komiserlerden talep edebilmelidir. Komiserlerin de mahkemenin verdiği bu ara karar doğrultusunda nisabı yeniden hesaplayıp raporu düzeltmeleri gerekir. Bu şekilde özellikle tasdik yargılamasından sonra başlayacak proje ödemelerinin daha sağlıklı olması sağlanır.

2. Sorun: Muvazaalı bir alacağın tasdik yargılamasında mahkeme tarafından tasdik isteminin reddi nedeni oluşturup oluşturamayacağı;

Bir diğer önemli sorun ise diğer alacaklılar tarafından muvazaalı olduğu iddia edilen bir alacağın yahut mahkeme tarafından kendiliğinden muvazaalı olduğu görülen bir alacağın yahut komiser tarafından yapılan uyarı sonucunda mahkemenin fark ettiği bir muvazaalı alacağın mahkeme tarafından dikkate alınıp alınamayacağı ve tasdik reddi nedenini oluşturup oluşturmayacağıdır.

Kanaatimize göre, ticaret mahkemesi alacakların muvazaalı olup olmadığını da tasdik yargılamasında inceleyebilir. Muvazaalı alacaklar bakımından borçlu ile alacaklının danışıklı olup olmadığı hususunda mahkemenin itiraz üzerine yahut re'sen araştırma yapması mümkündür. Borçlu muvazaalı alacaklar oluşturmuş ise, tasdik isteminin mahkemece reddi gerekir.⁴⁶ Bunun yasal dayanağı ise TMK m. 2'de mevcut olan dürüstlük kuralı olacaktır. Bu şekilde muvazaalı alacaklı ve alacaklar yaratmak suretiyle konkordatonun tasdikinin sağlanmaya çalışılması karşısında mahkemenin elinin kolunun bağlı olduğu savunulamaz.

⁴⁵ Altay/ Eskiocak, 2018, s. 243.

⁴⁶ Altay/ Eskiocak, 2018, s. 243.

3. Sorun: Çekişmeli alacaklara yönelik olarak İİK m. 308/b uyarınca pay ayrılması;

Konkordatonun tasdik edilebilmesi için gereken şartlar İİK m. 305 hükmünde sayılmıştır. Konkordato kararını inceleyen mahkeme çekişmeli alacaklar hakkında bir inceleme yapacak ve tasdik kararını verirken bu alacaklar hakkında karar verecek, ayrıca ayrılan pay tutarının bankaya yatırılmasına da hükmedecektir. Çekişmeli alacak hakkında pay ayrılması İİK m. 308/b hükmünde düzenlenmiştir. Mahkeme bu kararı, tasdik yargılaması sonunda re'sen verecektir.⁴⁷ İsviçre Hukukunda mahkemenin çekişmeli alacak hakkında pay ayrılmasının gerekip gerekmediğine, kapsamına ve varlığına yaklaşık ispat faaliyeti neticesinde edineceği kanaate göre karar vereceği belirtilmiştir.⁴⁸ Ayrıca çekişmeli alacaklara yönelik olarak teminat kararı verilmesi ancak diğer konkordatoya tabi alacaklara yönelik bir teminatın olmaması durumunun alacaklılar arasında eşitlik ilkesini bozabileceği de belirtilmiştir.⁴⁹

İİK m. 308/b hükmünde iki ayrı süreç öngörülmüştür. Bunlardan ilki, konkordato projesinde çekişmeli alacak için pay ayrılması, ikincisi ise ayrılmış olan bu payın mahkeme tarafından bankaya yatırılmasına karar verilmesidir. Burada pay ayrılması ile kast edilen bizzat payın nakit olarak bölüştürülmesi değildir. Kast edilen, konkordato projesine tâbi diğer alacaklar için nasıl bir ödeme planı öngörülüyor ise o şekilde ödeme planına dahil olması ve konkordato projesi kapsamında çekişmeli alacak hakkı sahibinin eline geçecek muhtemel bedelin ne olduğunun projede belirlenmesidir.⁵⁰

Çekişmeli alacak için pay ayrılması, konkordatonun tasdiki yargılamasından önce de söz konusu olabilir.⁵¹ Ancak çekişmeli alacak için pay ayrılmasına yönelik karar tasdik yargılaması esnasında da tasdik yargılaması hükmünün içinde de verilebilir. Nitekim uygulamada çekişmeli alacak için pay ayrılmasına yönelik karar, konkordato projesine tasdik kararı verilmesiyle birlikte verilmektedir. Öğretide çekişmeli alacaklara yönelik olarak ayrılacak olan payın projede belirtilmesi gerektiği, zira bu alacağa yönelik olarak ileride açılacak olan dava sonucunda verilecek kararın konkordato projesini etkileyeceği ve

⁴⁷ SK-Daniel, Hunkeler/ Wohl, Georg J., SchKG- Art. 315. Kren Kostkiewicz, Jolanta/Vock, Dominic içinde, Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG içinde, Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG (4. Auflage, basierend auf der 1911 erschienenen 3. Auflage von Carl Jaeger b., s. 1852-1857), Schulthess Juristische Medien AG, Zürich - Basel - Genf, 2017, s. 1856, m. 315, Pn. 9; Pekcanitez/ Erdönmez, 2018, s. 153.

⁴⁸ SK-Daniel/ Wohl, 2017, s. 1856, m. 315, Pn. 9.

⁴⁹ SK-Daniel/ Wohl, 2017, s. 1856, m. 315, Pn. 9.

⁵⁰ Çiğdem Yazıcı, "Adi Konkordatoda Çekişmeli Alacaklar Hakkında Dava (İİK m. 308/b)", 116, 2021, Bankacılar Dergisi, ss. 3-29, s. 8.

⁵¹ Yazıcı, 2021, s. 8.

projenin uygulanmasını güçleştireceği belirtilmiştir.⁵² Gerçekten durum öğretide belirtildiği üzere konkordato projesinin başarı şansı ile doğrudan ilgilidir. Ancak borçlular projeyi bu ihtimali düşünerek yapmamakta, çekişmeli alacakların ortaya çıkmasından sonra da projeyi bu yönde revize etmemektedirler. Maalesef çözümü tamamen çekişmeli alacaklara yönelik olarak mahkemenin vereceği karara bırakmaktadırlar. Çoğu zaman zaten çekişmeli alacak için ayrılacak paya yönelik olarak konkordato borçlusunda bu payın karşılığı olan miktar da bulunmamaktadır.

Öğretide burada paydan anlaşılması gerekenin çekişmeli alacaklının konkordato gereğince alması gereken tüm tutar olmadığı, tam tersi bir ihtimalin kabul edilmesinin çekişmeli alacaklıları çekişmesiz alacaklılardan daha avantajlı konuma getireceği belirtilmiştir.⁵³ Ayrıca çekişmeli alacağın tamamı için pay ayrılması, özellikle çekişmeli alacakların miktarının çok fazla olması halinde, konkordato projesinin gerçekleşmesini de en baştan imkânsız hale getirebilir. Bu nedenle özellikle tasdik edilen konkordatonun vade konkordatosu olması durumunda, mahkeme tarafından *“borçlunun çekişmeli alacak hakkındaki davada karar verilmeye kadar vadesi gelen miktarı belirtilen banka hesabına yatırması”* şeklinde bir karar verilmesi uygun olur.⁵⁴ Burada ayrıca çekişmeli alacak yönünden de projede öngörülen miktarda iskonto yapılarak pay ayrılması kararı verilmelidir.⁵⁵

Ancak burada iki temel sorun vardır; birinci sorun, vadeli olarak bir banka hesabına yatırılmasına karar verilen paydan alacaklıya proje kapsamında ödeme yapılıp yapılmayacağıdır. Diğer sorun ise vadesi geldikçe ödenmesine karar verilen çekişmeli alacağa yönelik ayrılan payı, borçlunun ödememesi durumunda nasıl bir yol izlenmesi gerektiğidir. Çekişmeli alacağa ayrılan payı borçlunun vadesi geldikçe mahkeme tarafından belirlenen bir banka hesabına yatırması durumunda ayrılan bu payın alacaklıya kural olarak ödenmemesi gerekir. Çünkü alacak miktarı borçlu ile alacaklı arasında çekişmelidir. Çekişmeli alacağa yönelik olarak daha sonra açılacak dava sonuçlanıncaya kadar burada alacaklıya bir ödeme yapılmaması gerekir.⁵⁶ Ancak alacağın bir kısmı çekişmeli ise zaten pay ayrılacak

⁵² Yazıcı, 2021, s. 8.

⁵³ SK-Daniel/ Wohl, 2017, s. 1856, m. 315, Pn. 9; Öztekin/ Budak/ Tunç Yücel vd., 2019, s. 579; Yazıcı, 2021, s. 8.

⁵⁴ Yazıcı, 2021, s. 9.

⁵⁵ Nitekim Yargıtay 23. HD, E: 2020/992, K: 2020/3153, T: 27.09.2019 sayılı kararında, ilk derece mahkemesinin konkordatonun tasdiki ile konkordato projesi kapsamında kalan borçların %20 iskonto ile birer ay ara ile 4 eşit taksitte ödenmesine ve çekişmeli alacaklar yönünden depo kararı verilmesine yönelik verdiği kararını çekişmeli alacaklar yönünden de tenzilat uygulanması gerektiği gerekçesiyle düzeltmiştir (Uyap Hakim Portalı).

⁵⁶ Yazıcı, 2021, s. 9.

kısım çekişmeli kısım olacak, taraflar arasında çekişmesiz kısım için pay ayrılmasına gerek kalmayacak ve ilgili kısım normal konkordato projesi kapsamında ödenecektir. Özellikle tasdik kararından sonra mahkemece atanan kayyımın (İİK m. 306) çekişmesiz kısma ödeme yapıldığını ve çekişmeli kısma yönelik olarak ise mahkeme tarafından gösterilen hesaba payın ayrılıp ayrılmadığını kontrol etmesi ve bu durumu raporlaması gerekecektir.

Diğer sorun ise çekişmeli kısım için pay ayrılmasına karar verilmesi durumunda ayrılan bu payın borçlu tarafından ödenmemesi durumunda bu paya yönelik olarak alacaklı tarafından nasıl bir yol izleneceğidir. İsviçre hukukunda bu durumda alacaklının cebri icra yolu ile borçluyu zorlayabileceği ve ayrıca alacaklının konkordatonun feshini (İsv. İİK m. 316) talep edebileceği ileri sürülmüştür.⁵⁷ Türk öğretisinde de bu durumda mahkemece payın bankaya yatırılmasına ilişkin kararın borçlu tarafından yerine getirilmemesi halinde bu payın yatırılmasının, teminat gösterilmesine ilişkin bir talep olarak genel haciz yoluyla takibe konu edilebileceği ve ayrıca konkordatonun feshine de neden olabileceği belirtilmiştir.⁵⁸

Konkordatonun tasdik edilebilmesi için bazı alacaklar bakımından İİK m. 305/1, d hükmü uyarınca teminat şartı getirilmiştir. Anılan hükümde İİK m. 302 hükmüne atıfta bulunulmuştur. Buna göre çekişmeli alacaklar hakkında teminat gösterilmesinin gerekip gerekmediği izaha muhtaçtır. 7101 sayılı kanun değişikliğinden önce teminatın tüm alacaklar bakımından gösterilmesi zorunluydu.⁵⁹ Değişikle birlikte teminat koşulunun kapsamı daraltılmıştır. Artık İİK m. 206 hükmünde birinci sıradaki alacaklar için teminat şartı öngörülmüştür. İİK m. 305/1, d hükmünün İİK m. 302 hükmüne atfıyla çekişmeli alacaklar hakkında teminat gösterilmesine mahkeme karar verebilir. Ancak bunun için önce çekişmeli alacakların oylamaya katılmasına mahkeme tarafından karar verilmiş olması gerekecektir.⁶⁰ Konkordatoda borçlunun kabul etmeyerek çekişmeli hale getirdiği alacak için konkordato projesinden pay ayrılması gerekmektedir. Alacak için hem pay ayrılması hem de daha sonra pay ayrılmış alacak için teminat gösterilmesi çekişmeli alacaklılar lehine bir durum yaratabilir. Bu da alacaklılar arasındaki eşitliği bozabilir.⁶¹ Bu nedenle burada teminatın imtiyazlı alacaklar ve mühlet içinde komiserin izniyle

⁵⁷ BSK-Guggisberg, Jürg/ Hardmeier, Hans Ulrich, SchKG-Art. 315, Daniel, Staehelin/ Thomas, Bauer/ Lorandi, Franco içinde, Basler Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs (BSK SchKG), B. II, 2. Auflage, Helbing Lichtenhahn Verlag, Basel, 2010, s. M. 315, Pn. 38.

⁵⁸ Yazıcı, 2021, s. 10.

⁵⁹ Gürdoğan, 1966, s. 194; Öztekin/ Budak/ Tunç Yücel vd., 2019, s. 534.

⁶⁰ Pekcanitez/ Erdönmez, 2018, s. 132.

⁶¹ Yazıcı, 2021, s. 10.

akdedilmiş alacaklar hakkında çekişme olduğunda yatırılmasına karar verilebilmesi gerekir.⁶²

Konkordato kapsamında çekişmeli alacakların nisaba katılması yönünde karar verilir ve borçlu tarafından teminat gösterilmezse bunun sonucunda tasdik şartları sağlanmamış olur. Mahkeme bu durumda konkordato talebinin reddine karar verebilir. Ayrıca konkordato borçlusunun iflâsa tâbi kişilerden olması durumunda doğrudan doğruya iflâs sebeplerinin varlığı halinde konkordato borçlusunun iflâsına karar verilebilecektir. Ancak alacaklı, alacağı hakkında teminat gösterilmesinden vazgeçebilir.⁶³ Teminat borçlu tarafından gösterilebileceği gibi üçüncü kişi tarafından da gösterilebilir. Yine teminatın yerine getirilmiş olarak kabul edilebilmesi için yeterli miktarda olması ve teminat niteliğine sahip olması gerekmektedir.⁶⁴ Aynı veyahut şahsi teminat gösterilmesi de mümkün olduğu gibi öğretide bir görüşe göre ruhsatlar, fikri ve sınai haklar dahi teminat olarak gösterilebilmelidir.⁶⁵

III. ÇEKİŞMELİ ALACAKLAR HAKKINDA DAVA AÇILMASI

A. DAVANIN TÜRÜ

Mahkemeden istenen hukuki korumaya göre çekişmeli alacaklar için açılan davanın tespit davası mı yoksa eda davası mı olduğunun belirlenmesi gerekir. Çünkü çekişmeli alacaklar hakkında açılacak davanın türünün hukuki nitelendirmesinin tespiti dava sonunda verilecek hükmün icrası açısından önem arz etmektedir. Bu hususta öğretide farklı görüşler ileri sürülmüştür. *Berkin*, çekişmeli alacaklar hakkında açılan davayı “*alacağın tanınması davası*” olarak nitelendirmiş ve bu davayı İİK m. 67’de düzenlenen itirazın iptali davasına benzetmiştir.⁶⁶ Yazara göre, alacaklının bu davayı açmaktaki amacı borçlunun itirazını bertaraf etmek suretiyle alacağının mahkeme tarafından hüküm altına alınmasını sağlamaktır. Mahkeme bu davada alacağın esası hakkında karar verir.⁶⁷ Yazara göre, itirazın iptali davasında olduğu gibi mahkeme, alacaklının talebini kabul ederse alacaklı, konkordatodan pay alabilir.⁶⁸ Buna göre *Berkin*’in çekişmeli alacaklar hakkındaki davanın türü

⁶² Yazıcı, 2021, s. 10.

⁶³ Yazıcı, 2021, s. 10.

⁶⁴ Hakan Pekcanitez / Oğuz Atalay/ Meral Sungurtekin Özkan vd., İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı, 8. Baskı, On İki Levha, İstanbul, 2021, s. 516.

⁶⁵ Öztekin/ Budak/ Tunç Yücel vd., 2019, s. 537.

⁶⁶ Berkin, 1970, s. 571, 572.

⁶⁷ Yargıtay 11. HD, E: 2016/13051, K: 2016/9344, T: 23.03.2016 sayılı kararında açılan davanın teknik anlamda maddi hukuk davası niteliği taşıdığını belirtmiştir (Uyap Hakim Portalı).

⁶⁸ Berkin, 1970, s. 571, 572.

hakkındaki görüşünün eda davası yönünde olduğunu belirttiğini söyleyebiliriz. İsviçre hukukunda da bu dava “*alacağın tanınması davası*” olarak tanımlanmaktadır.⁶⁹ *Kuru* ise çekişmeli alacaklar hakkındaki davayı bir alacak davası olarak nitelendirmiştir.⁷⁰ *Altay ve Eskiocak*, çekişmeli alacaklar hakkında davanın eda davası olduğunu açıkça belirtmemişlerdir. Ancak bu davada alınan ilamın icraya konu olabileceğini ve icra emrinin tebliği üzerine borçlunun İİK m. 36 hükmü çerçevesinde icranın geri bırakılması kurumuna başvurabileceğini ileri sürmüşlerdir.⁷¹ *Atalı/Ermenek/Erdoğan*’a göre ise, çekişmeli alacaklar hakkında açılan dava hukuki nitelik itibarıyla bir eda davasıdır.⁷² *Yazıcı*’ya göre ise çekişmeli alacak davası, mahkemeden istenen hukuki korumaya göre bir eda davasıdır.⁷³

Öğretide de görüş birliği olduğu üzere bu dava hukuki nitelik itibarıyla bir eda davasıdır. İsviçre’de de çekişmeli alacak hakkında açılan davanın tespit davası değil bir eda davası olduğu kabul edilmiştir.⁷⁴ Burada alacaklı konkordato süreci içinde itiraz uğramış olan alacağının maddi hukuk bakımından varlığını genel hükümler çerçevesinde ispat ederek bir eda hükmü almak istemektedir. Elbette her eda hükmünde olduğu gibi bu hüküm aynı zamanda alacağın varlığına yönelik bir tespiti de içerecektir. Ancak burada normal alacak davalarında olduğu gibi dava sonunda verilecek karar aynı zamanda tahsil hükmünü de içerecektir. Bu bağlamda verilecek hüküm ilamlı icraya uygun biçimde normal alacak davalarında olduğu gibi formüle edilebilecektir. Dolayısıyla bu dava alacağın esasına yönelik olarak verilmiş eda davası niteliğinde bir davadır.⁷⁵ Çekişmeli alacaklar hakkında açılacak davanın tespit davası olduğunu kabul etmek, kararın icrasında sıkıntılara neden olacaktır. Zira, mahkemenin çekişmeli alacak hakkında verdiği tespit hükmü ayrılan paydan alacaklıya ödeme yapılmasını sağlamayabilir. Alacaklı, bu hükümle icra takibi başlatamamış olsa bile m. 308/e uyarınca konkordatonun kendisi bakımından feshini talep edebilecektir. Ancak bu durumda da alacaklının alacağına kavuşması için yeni bir yargılama süreci başlayacaktır.⁷⁶

⁶⁹ Dominic Vock/ Daniele Meister-Müller, SchKG-Klagen nach der Schweizerischen ZPO, 2. Baskı, Schultess, 2018, §38, s. 411 vd.

⁷⁰ *Kuru*, 2013, s. 1500.

⁷¹ *Altay/ Eskiocak*, 2018, s. 331. Yazarlara göre, borçlunun kararın gereğini icra emri tebliğ edilmeden yerine getirmesini kabul etmek pratik realitelere ve hukuki istikrara uygun düşmez, *Yazıcı*, 2021, s. 12, dn. 57.

⁷² *Atalı/ Ermenek/ Erdoğan*, 2020, s. 697.

⁷³ *Yazıcı*, 2021, s. 12.

⁷⁴ *Hunkeler/ Wohl*, Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG, Art. 315, Kn. 7.

⁷⁵ *Yazıcı*, 2021, s. 12.

⁷⁶ *Yazıcı*, 2021, s. 12.

Bu bir eda davası niteliğinde kabul edilse bile ilamlı icraya başvuru konusunda konkordatodan kaynaklanan bazı özelliklere dikkat edilmesi gerekir. Alacaklının alacaklı olduğuna yönelik olarak almış olduğu ilam ile ilamlı icraya başvurma suretiyle borçlunun mallarına haciz koydurma ve bunların satışını gerçekleştirebilmesinin mümkün olmaması gerekir. Unutulmamalıdır ki bu davaya konu olan alacak konkordatoya tabi bir alacaktır. Bu nedenle nasıl ki konkordatoya tabi bir alacak için konkordatonun tasdikinden önce açılmış ve sonuçlanmış bir dava neticesinde alınan ilam sahibi alacaklı alacağını ancak konkordato şartlarına göre alabiliyor ise burada da alacaklı konkordatoya tabi olan fakat tasdikten sonra açmış olduğu dava neticesinde aldığı ilama dayalı alacağını konkordato tasdik şartları içerisinde tahsil edebilecektir. Bu nedenle alacaklı, şayet tasdik kararı veren mahkeme çekişmeli alacağa yönelik olarak bir pay ayrılmasına karar vermiş ise o paydan ödeme yapılmasını talep edebilecektir. Çekişmeli alacağa ilişkin olarak yargılamayı yapan mahkeme de buna yönelik hüküm kurabilmelidir. Ancak tasdik kararı veren mahkeme şayet bu şekilde bir pay ayrılmasına karar vermemiş ise alacaklı alacağını bu ilama dayalı olarak ancak konkordato borçlusundan talep edebilecektir. Şayet konkordato borçlusu bu ödemeyi yine de yapmayı reddederse alacaklının konkordatonun feshini talep etme imkânı doğacaktır. Ancak konkordato süreci içinde alacaklının ilamlı takip yapma suretiyle borçlunun mallarına haciz koyabilme imkânı bulunmamalıdır. Bu durum alacaklılar arasında eşitliği bozacaktır. Alacaklının ilamlı icraya başvurusu durumunda bu ilamlı takibin alacağın konkordatoya tabi olması nedeniyle şikâyet nedeniyle iptali gerekir.

B. GÖREVLİ VE YETKİLİ MAHKEME

Çekişmeli alacaklar hakkında açılacak davada hangi mahkemenin görevli ve yetkili mahkeme olacağı kanunda açıkça belirtilmemiştir. Bu hususta öğretilerde farklı görüşler ileri sürülmüştür. Bir görüşe göre, konkordatoya ilişkin tüm davaların borçlunun ikametgâhının bulunduğu asliye ticaret mahkemesinde açılması gerekmektedir.⁷⁷ Yazarlar burada Hakimler Savcılar Kurulu Birinci Dairesi'nin 03.03.2018 gün ve 50 sayılı kararına⁷⁸ atıf yapmışlardır. Bu görüşe göre görevli ve yetkili mahkeme belirlenirken açılacak davanın konkordato ile ilgisinin olup olmadığı değerlendirilmelidir. Çünkü, alacaklılar zamanaşımı

⁷⁷ Altay/ Eskiocak, 2018, s. 269.

⁷⁸ 28/02/2018 tarihli ve 7101 sayılı Kanun'un 46. maddesi ile 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanunu'na eklenen geçici 14. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca iflâs ve konkordato konusunda uzman asliye ticaret mahkemesini belirleme yetkisi Hakimler ve Savcılar Kurulu'na bırakılmıştır. Hakimler Savcılar Kurulu Birinci Dairesi'nin 03.03.2018 gün ve 5038 sayılı kararı 05/04/2018 tarihli ve 30382 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır., Altay/ Eskiocak, 2018, s. 269.

süresi içinde her zaman genel hükümler uyarınca dava açabilecektir. Ancak tasdik kararının ilanından itibaren 1 ay içinde açılan davada, çekişmeli alacaklara isabet eden payın, kararın kesinleşmesine kadar borçlu tarafından mahkemece belirlenen bir bankaya yatırılmasına karar verilmesiyle bu paya kavuşma imkânı tanındığından açılan davanın konkordato ile organik bağı bulunmaktadır. Bu nedenlerle yazarlar, açılacak davanın HSK'nın söz konusu kararında dokuzuncu maddede adı konkordatodan kaynaklanan taleplere (İİK 285 ila 308/h maddeleri) ihtisas mahkemelerince bakılacağına belirtildiğini, çekişmeli alacaklara ilişkin davanın bu madde kapsamına dahil olduğundan tasdik kararından itibaren 1 ay içinde açılan çekişmeli alacaklara ilişkin davaların belirlenen bu ihtisas mahkemelerinde görülmesi gerektiğini ileri sürmüşlerdir.⁷⁹

Diğer bir görüşe göre ise, bu durumda davanın genel yetkili mahkemede açılması gerekmektedir.⁸⁰ Bu görüşü ileri süren yazarlar, mahkemelerin görevinin kanunla belirlenebilecek olmasını (Anayasa m. 142) gerekçe göstermişler, bu hususta açıklık bulunmadığından davanın genel hükümlere göre görüleceğini belirtmişlerdir.⁸¹ Yazıcı'ya göre: *"Bu davada davacının iddiası borçlu tarafından itiraz edilen alacağın varlığının tespiti ile tahsiline karar verilmesi olduğundan, davanın da bu alacağı ilişkin görevli mahkemede görülmesi uygun olacaktır."*⁸² Yazara göre bu sonuca salt görev kurallarının kanunla düzenlenmesi kuralından ulaşılmamaktadır. Çekişmeli alacaklara ilişkin davanın genel kurallara göre açılması gerektiği sonucu, aynı zamanda somut uyuşmazlığa özgü yargılama usulünün uygulanarak maddî hukuka uygun bir karar verilmesinin de gereğidir.⁸³ Biz de benzer gerekçelerle çekişmeli alacaklar hakkında açılacak davanın genel hükümlere göre belirlenecek görevli ve yetkili mahkemede açılması gerektiğine dair çoğunluk görüşüne katılmaktayız.

⁷⁹ Ayhan Akyürek/ Remziye Akyürek, Konkordato Hukuku, Yetkin, Ankara, 2019, s. 514.

⁸⁰ Baki Kuru, İcra ve İflas Hukuku (Cilt IV), Alfa, İstanbul, 1997, s. 3764.

⁸¹ Kale, 2017, s. 64; Pekcanitez/ Erdönmez, 2018, s. 153; Öztekin/ Budak/ Tunç Yücel vd., 2019, s. 580; Sarısözen, 2019, s. 235; Yazıcı, 2021, s. 12.

⁸² Yazıcı, 2021, s. 12: Yazar, burada İstanbul Anadolu 2. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 22.01.2020 11/61 tarihli kararına atıf yapmıştır: "Davacı banka tarafından açılmış iş bu dava ise, banka alacağının davalı şirketten tahsiline yönelik olup, zorunlu olarak mahkememiz tarafından bakılması gereken bir dava olmadığından, mahkememiz esasının kapatılarak, dava dosyasının İstanbul Anadolu 11, 12, 13 Asliye Ticaret Mahkemesine tevzi edilmek üzere tevzii bürosuna iadesine karar verilmesi gerektiği" sonucuna varmıştır. (Lexpera)"

⁸³ Yazıcı, 2021, s. 12: "Sıra cetveline itiraz davaları bakımından da Kanun'da görevli mahkemeye ilişkin özel bir düzenleme bulunmamaktadır. Yargıtay uygulaması genel görevli mahkeme olan asliye hukuk mahkemelerinin bu davalarda görevli olduğu yönünde ise de görevin maddî hukuksal alacağına göre belirlenmesi gerektiğinden hareketle karşı görüş ve açıklamalar için bkz. Nedim Meriç, Türk-İsviçre İcra Hukukunda Paylaşırma Kuralları ve Sıra Cetveline Müracaat Yolları, Yetkin, Ankara, 2015, s. 176-177.

Taraflar arasında söz konusu çekişmeli alacak hakkında yetki ya da tahkim sözleşmesi varsa görevli ve yetkili mahkeme buna göre belirlenecektir.⁸⁴ İsviçre hukukuna göre ise yetkili mahkeme, konkordato mahkemesinin bulunduğu yer mahkemesidir. Ancak bu yetki kesin yetki değildir, taraflar arasında yetki sözleşmesi yahut tahkim sözleşmesi varsa yetki buna göre belirlenir.⁸⁵

C. TARAFLAR

Bu davanın davalı tarafında konkordato borçlusu⁸⁶, davacı tarafında ise alacağı borçlu tarafından itiraza uğrayan konkordato alacaklısı yer alacaktır. Alacağı nitelik bakımından itiraza uğramış alacaklılar da bu davayı açabilecektir.⁸⁷ Burada alacak türlerine bağlı olarak ayrı ayrı değerlendirme yapmak gerekir. İİK 206. maddenin birinci sırasındaki imtiyazlı alacaklar konkordatoya tabi olma kuralının istisnasını oluşturur. Bu alacaklar tam olarak ödenir. Örneğin konkordato talebinde bulunan şirketin, işçiler için yardım sandığı kurulması amacıyla faaliyet gösteren bir derneğe borcu varsa burada m. 206 birinci sıra anlamında imtiyazlı alacak söz konusudur. İşte bu alacak bakımından borçlunun bir itirazı varsa burada alacağı nitelik bakımından itiraza uğrayan alacaklı m. 308/b anlamında dava açabilecektir.

Komiserin izniyle mühlet içerisinde yapılan işlemlerden alacaklı olan kişiler şayet mahkeme tarafından tasdik aşamasında alacakları kabul edilmez ise bu davayı açabileceklerdir.⁸⁸ Daha önce toplantıya katılmasına izin verilmeyen alacaklılar da bu davayı açabileceklerdir.⁸⁹ İİK m. 308/b'ye dayanarak dava açılabilmesi için m. 302/VI'ya göre mahkemece çekişmeli alacağın oylamaya katılmış olmasına karar verilmesi şart değildir.⁹⁰

⁸⁴ Tanrıver/ Deynekli, 1996, s. 143, dn. 17; Kuru, 2013, s. 1500, 1501; Pekcanitez/ Erdönmez, 2018, s. 153, dn. 321.

⁸⁵ Jaeger/ Walder/ Kuhl/ Kottmann, Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG, Art. 315, Kn. 12; Hunkeler/ Wohl, Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG, Art. 315, Kn.7.

⁸⁶ "Tasdik kararıyla birlikte komiserin görev ve yetkileri sona erer. Bu nedenle işletmenin yönetiminin komiserine devredildiği hallerde dahi çekişmeli alacaklar hakkında dava konkordato komiserine karşı açılmaz", Yazıcı, 2021, s. 13.

⁸⁷ Guggisberg/ Hardmeier, BSK SchKG, Art. 315, Kn. 36; Jaeger/ Walder/ Kuhl/ Kottmann, Art. 315, Kn. 5-6; Hunkeler/ Wohl, Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG, Art. 315, Kn. 3.

⁸⁸ Pekcanitez/ Erdönmez, 2018, s. 152, 153.

⁸⁹ Tanrıver/ Deynekli, 1996, s. 142; Pekcanitez/ Erdönmez, 2018, s. 153.

⁹⁰ Sarısözen, 2019, s. 237.

Alacağı borçlu tarafından kabul edilen alacaklının m. 308/b uyarınca dava açma hakkı bulunmamaktadır. Ayrıca komiser, borçlu tarafından kabul edilen bir alacağı çekişmeli hale getiremez.⁹¹

1. Bazı Alacaklar Yönünden İİK m. 308/b Uyarınca Dava Açılıp Açılmayacağı

a. Alacağı Nitelik Bakımından İtiraz Uğrayan Alacaklı

Alacağı yalnızca miktar bakımından itiraza uğramış olan alacaklı değil, niteliği bakımından itiraza uğramış alacaklı da dava açabilir.⁹² Burada alacak türlerine bağlı olarak ayrı ayrı değerlendirme yapmak gerekir. Örneğin bir işçi alacağında konkordato borçlusunun itirazı alacağın bir kısmının yahut tamamının imtiyazlı olmadığı noktasında ise buradaki uyumsuzluk da çekişmeli alacaklara ilişkin dava ile çözülecektir.⁹³

aa. Üst Sınır İpoteklerinde Sınırı (Limiti) Aşan Alacaklar Yönünden m. 308/b'ye Göre Dava Açılıp Açılmayacağı

İpotek, amacı sadece bir alacağı güvence altına almak olan ve alacak ödenmediği takdirde sahibine rehin konusu taşınmazı sattırarak bedelinden alacağını elde etme yetkisi veren taşınmaz rehnidir.⁹⁴ Geciktirici koşula (taliki şarta) bağlı alacaklar, değişken alacaklar ve ileride doğması muhtemel alacaklar için sadece üst sınır (azami meblağ) ipoteği kurulabilecektir. Bunlar için anapara ipoteği (sabit ipotek) şeklinde taşınmaz rehni tesis edilemez.⁹⁵

Anapara ipoteğinde, taşınmazın güvence altına aldığı gerçek (kesin) alacak miktarı tapu kütüğüne tescil edilmiştir.⁹⁶ Anapara ipoteğinde, tapuda yazılı miktarın üstüne çıksalar bile, takip masrafları

⁹¹ Timuçin Muşul, 7101 ve 7155 sayılı Kanunlarla İcra ve İflâs Kanunu'nda Yapılan Yeni Düzenlemeye Göre İflâs ve Konkordato Hukuku Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırma, Adalet, Ankara, 2018, s. 523; Atalı, 2018, s. 107; Öztekin/ Budak/ Tunç Yücel vd., 2019, s. 476- 478.

⁹² Guggisberg/ Hardmeier, BSK SchKG, 2010, Art. 315, Kn. 36; Jaeger/ Walder/ Kuhl/ Kottmann, Art. 315, Kn. 5-6; Hunkeler/ Wohl, Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG, Art. 315, Kn. 3.

⁹³ Yazıcı, 2021, s. 13.

⁹⁴ A. Lale Sirmen, Eşya Hukuku, Yetkin, Ankara, 2013, s. 680, 681; Mehmet Ayan, Eşya Hukuku III- Sınırlı Ayni Haklar, 8. Baskı, Seçkin, Ankara, 2017, s. 219; M. Kemal Oğuzman/ Özer Seliçi/ Saibe Oktay- Özdemir, Eşya Hukuku, 20. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2017, s. 960, 961.

⁹⁵ Ayan, 2017, s. 219.

⁹⁶ Ayan, 2017, s. 222: Örneğin, malik, A'dan borç aldığı 50.000 TL için taşınmazı üzerinde ipotek kurmuş ve bu para sabit bir miktar olarak tapu kütüğüne yazılmıştır.

ve faizler gibi yan alacaklar da güvencenin kapsamı içinde değerlendirilirler.

Sıklıkla başvurulanan ilerde doğacak ve doğması muhtemel olan ve miktarı da belli olmayan alacaklar için kurulacak ipotek ise üst sınır (azami meblağ-maksimal) ipoteğidir.⁹⁷ Üst sınır ipoteğinde alacak miktarına ilişkin kesin bir belirleme söz konusu değildir. Sadece taşınmazın sağlayacağı azami güvence tapu kütüğünde gösterilir.⁹⁸ Üst sınır ipoteğinde, alacağın gerçek miktarı tapu kütüğüne yazılmış olan miktardan daha az çıkabileceği gibi, daha fazla da çıkabilir. Miktarın fazla gerçekleşmesi durumunda artan kısım güvenceden yararlanmaz. Aynı esas yan alacaklar bakımından da geçerlidir. Miktarı aşan kısım için sadece genel anlamda haciz veya iflas yoluyla takip yapılabilir.

Rehinle sağlanan alacakların konkordatoya kaydettilmesine gerek yoktur. Ancak üst sınır ipoteklerinde alacak kaydı yaptırılması rehinin kapsadığı fiili miktarın tespiti açısından önem arz etmektedir.⁹⁹ Borçlu, yaptırılan alacak kaydına itiraz etmezse çekişmeli alacak gündeme gelmez, ipotek miktarı bu suretle belirlenmiş olur. *Altay/Eskiocak*'a göre, ipotekle sağlanan borcun fiili ve gerçek miktarı üzerinde alacaklı ile borçlu arasında bir uyuşmazlık söz konusu olduğunda bu hususun çekişmeli alacaklar hakkındaki hükümlere kıyasen ticaret mahkemesinde çözülmesi gerekir.¹⁰⁰ Bu konuda bir ilam varsa komiser ilam doğrutusunda hareket etmelidir.

Peki üst sınır ipoteği söz konusu olan bir durumda sınırın üstünde kalan alacak ihtilafı ise İİK m. 308/b uyarınca dava açılabilir mi?

Üst sınır ipoteklerinin limitle sınırlı olduğu görüşü benimsendiği takdirde, ipotek sadece borcun üst sınıra kadar olan kesimini kapsayacağından, bu sınırın üstünde kalan alacak, rehin güvencesinden yoksun adi alacak niteliğini taşıyacaktır. Bu durumda limitin üstündeki alacağın konkordato koşulları uyarınca ödenmesi gerekir. Böyle bir alacağa borçlu tarafından itiraz edilirse İİK m. 308/b uyarınca çekişmeli alacaklar hakkında dava açılması gerekecektir.

Üst sınır ipoteklerinde sınırın üstünde kalan kısım adi alacak iken altında kalan kısım rehinli alacaktır, dolayısıyla konkordato bakımından tam ödenmesi gerekecektir. Eğer bu kısım bakımından borçlunun alacağa bir itirazı varsa, *Altay/Eskiocak*'a göre, burada İİK m. 308/b uygulanmaz. Yazarlara göre, bu husus konkordato dışında gerçekleşen, rehinin paraya çevrilmesi yoluyla takip prosedürü ve bunun

⁹⁷ Ayan, 2017, s. 222: Söz konusu alacaklara örnek olarak henüz gerçekleşmemiş olmakla birlikte doğması ihtimali bulunan tazminat alacakları, kredi hesabı veya cari hesaptan doğan alacaklar ile koşula (şarta) bağlı alacaklar gösterilebilir.

⁹⁸ Oğuzman/ Seliçi/ Oktay- Özdemir, 2017, s. 960, 961.

⁹⁹ Altay/ Eskiocak, 2018, s. 191.

¹⁰⁰ Altay/ Eskiocak, 2018, s. 191.

devamındaki itirazın kaldırılması yolu yahut itirazın iptali davasına ilişkin esaslar çerçevesinde çözümlenmelidir.¹⁰¹

bb. Rehinli ve İmtiyazlı Alacakların Bu Nitelikte Olup Olmadıkları Bakımından Dava Açılıp Açılmayacağı

İİK m. 308/c, f.3'te konkordatoya tabi olmayan alacaklar düzenlenmiştir. Buna göre borçlunun kendi malları üzerinde tesis edilen taşınır ve taşınmaz rehinleri ile sağlanan alacaklar konkordatoya tabi değildir. Bunların tam olarak ödenmesi gerekir.

Rehinli alacakların konkordatoya kaydedilmesi zorunlu değildir.¹⁰² Alacağın bildirilmesi (kayıd), önemini projenin kabulü için gerekli görülen nisabın sağlanıp sağlanmadığında gösterir. Bu nedenle konkordato komiserinin alacaklı bildirmemişse dahi borçlunun mali kayıtlarından rehinli alacakları dikkate alması gerekir.¹⁰³ Rehinle karşılanmayan kısım için konkordatoya kayıt yapılması gerekir. Zira alacağın rehinle karşılanmayan kısmı adi alacak olarak konkordato koşullarına tabidir.¹⁰⁴ Aksi takdirde rehinle karşılanmayan kısım konkordato nisabına dahil olmayacaktır.¹⁰⁵

Borçlunun bildirilen alacağa itirazı alacağın rehinli olmadığı yönünde ise bu durumda İİK m. 308/b uygulanabilir mi? Öğretide bazı yazarlar, rehin hakkına ilişkin uyuşmazlığın m. 308/b uyarınca çözümlenmesi gerektiğini ileri sürmüşlerdir.¹⁰⁶ *Altay/Eskiocak*'a göre ise, bu görüşün kabul edilmesi mümkün değildir.¹⁰⁷ Zira, tapu kaydıyla sabit olan rehinlerde böyle bir çözümün belirlenmesi söz konusu olamaz. İİK m. 150 uyarınca, ipotega bağlı icra takiplerinde rehin hakkı itiraz konusu yapılamaz. Yazarlar ayrıca, noterlikçe düzenlenmiş rehin sözleşmeleri ve 6750 sayılı Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanununa tabi rehinlerde de rehin hakkının tartışma konusu yapılamayacağını ileri sürmüşlerdir.¹⁰⁸

Bu nedenle rehinli alacak hakkında bir çekişme söz konusu olduğunda bunun m. 302/VI ve 308/b hükümlerine göre çözülmesi mümkün değildir. Yazarlara göre, rehin hakkı üzerindeki çekişmenin m.

¹⁰¹ Altay/ Eskiocak, 2018, s. 273.

¹⁰² Postacıoğlu, 1965, s. 85, 88; Ömer Ulukapı, "Konkordatonun Sonuçları", C. 8, S. 1-2, Milenyum Armağanı, 2000, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, ss. 9-61, s. 21, Pekcantez/ Erdönmez, 2018, s. 56; Altay/ Eskiocak, 2018, s. 188; Öztekin/ Budak/ Tunç Yücel vd., 2019, s. 616.

¹⁰³ Öztekin/ Budak/ Tunç Yücel vd., 2019, s. 616.

¹⁰⁴ Jaeger, m. 303, Favre, s. 405 naklen, Altay/ Eskiocak, 2018, s. 189, dn. 94; Öztekin/ Budak/ Tunç Yücel vd., 2019, s. 615.

¹⁰⁵ Öztekin/ Budak/ Tunç Yücel vd., 2019, s. 617; Börü, 2019, s. 181.

¹⁰⁶ Postacıoğlu, 1965, s. 101; Jaeger, m. 310, No. 2, m. 293, No. 10, Blumenstein, s. 924, Berkin, s. 504, Ansay, s. 352, naklen Altay/ Eskiocak, 2018, s. 273, dn. 9.

¹⁰⁷ Altay/ Eskiocak, 2018, s. 273.

¹⁰⁸ Altay/ Eskiocak, 2018, s. 200.

308/b uyarınca çözülmesi ancak rehin hükümlerinin kıyasen uygulandığı durumlarda söz konusu olabilir.¹⁰⁹

7101 sayılı Kanun'un 308/c-III hükmü, İİK m. 206 sıra l'de yer alan alacakların imtiyazlı olduğunu öngörmüştür. Bu hükme göre, bu alacakların konkordato projesine tabi olmadan tam olarak ödenmesi zorunlu olduğu gibi bu alacaklar için teminat gösterilmesi öngörülmüştür (İİK m. 305/1-d). İmtiyazlı alacaklar üzerinde bir çekişme söz konusu ise bu durum m. 308/b uyarınca çözülebilir.¹¹⁰

cc. Erteleyici (Taliki) Koşula Bağlı ve Vadesi Belli Olmayan Alacaklar Yönünden m. 308/b Uyarınca Dava Açılıp Açılmayacağı

Erteleyici (taliki) koşula bağlı alacaklar nitelikleri itibariyle koşul gerçekleştiği takdirde ödenmeleri gereken alacaklardır. Vadesi belli olmayan alacaklar da vade gerçekleştiği takdirde ödenir. Erteleyici (taliki) koşula bağlı ve vadesi belli olmayan alacakların nisaba katılıp katılmayacağına mahkeme tarafından karar verilir. Borçlu bu alacakların geçerli bir sözleşme uyarınca varlığını kabul ediyorsa erteleyici koşul gerçekleştiğinde yahut vade geldiğinde bu alacakların ödenmesi gerekecektir. Ancak eğer borçlu, koşula bağlı veya vadesi belli olmayan bir borcunun mevcut olmadığını ileri sürüyorsa burada bildirilen alacağa bir itiraz var demektir. Bu durumda çekişmeli alacak meydana gelecektir. Bu konudaki uyuşmazlığın çözümü bakımından İİK m. 308/b uyarınca dava açılması gerekir.¹¹¹

D. DAVANIN ZORUNLU ARABULUCULUĞA TABİ OLUP OLMADIĞI HUSUSU

TTK m. 5/A hükmüne göre; “*konusu bir miktar paranın ödenmesi olan alacak ve tazminat talepleri hakkında*” dava açılmadan evvel arabuluculuğa başvuru şartı getirilmiştir.

TTK m. 5/A düzenlemesiyle birlikte konkordatoda çekişmeli alacaklar hakkında açılan davada arabuluculuğa başvuru yapılmasının zorunlu olup olmayacağı hususunda tereddütler meydana gelmiştir. Yasal mevzuatta İİK m. 308/b anlamında görülen çekişmeli alacak davasında arabuluculuğun uygun olmadığını belirten, çekişmeli alacak davasına istisna getiren herhangi bir hüküm mevcut değildir.

Konkordato borçlusunun alacağı kabul etmeyerek çekişmeli hale getirmesi ve ardından alacaklının İİK m. 308/b hükmüne göre dava açması ile devam eden süreçte söz konusu alacak genel hükümlere göre görülecek bir alacak davası niteliğindedir. Hukuki nitelik açısından

¹⁰⁹ Altay/ Eskiocak, 2018, s. 273.

¹¹⁰ Altay/ Eskiocak, 2018, s. 188, 273.

¹¹¹ Altay/ Eskiocak, 2018, s. 274.

baktığımızda bu dava, “belirli bir miktar paranın konkordato hükümlerine göre tahsili amacıyla açılmış bir eda davasıdır”.¹¹² Öğretide Ermenek/ Azaklı Arslan’a göre, her ne kadar davanın türüne bakıldığında zorunlu arabuluculuğa tabi imiş gibi görünse de bu davada korunan menfaat dengesi açısından bu sonuca varmak mümkün değildir. Zira, bu dava konkordato prosedürü ile yakın ilişki içerisinde. Bu davada verilen hüküm konkordato projesi uyarınca yapılan ödemeyi etkileyecektir. Bu durum ise diğer alacaklıların menfaatini önemli ölçüde etkiler.¹¹³

Yazıcı’ya göre ise, kanunu lafzi olarak yorumlamamız halinde dava şartı olarak arabuluculuğa başvurulmasının zorunlu olacağı düşünülebilir. Ancak yazar, bunun konkordato hukuku bakımından değerlendirilmesi gerektiğini, konkordatoya tâbi bir alacaklının borçlu ile arabuluculuk müzakerelerinde bulunarak farklı koşullarda anlaşmasının konkordatoda diğer alacaklar aleyhine durumlara neden olabileceğini belirtmektedir.¹¹⁴ Yazar ayrıca arabuluculuğun bu davalarda zorunlu tutulmasının zaman ve emek israfına neden olacağını ileri sürmüştür.¹¹⁵ Bu noktada biz de yazarlara katılıyor ve çekişmeli alacaklar hakkında açılacak davaların zorunlu arabuluculuk kapsamına girmemesi gerektiğini düşünüyoruz. Zira borçlu zaten alacaklı ile anlaşacak olsa konkordato prosedürü içinde alacağa itiraz ederek bu davanın açılmasına sebebiyet vermezdi. Bu durumda alacaklıyı alacağına kavuşması için davadan önce bir de arabuluculuk sürecine tabi tutmak zaman israfından başka bir anlama gelmeyecektir.

Açıklanan görüşlerin aksine İstanbul BAM 13. Hukuk Dairesi çekişmeli alacak hakkında açılan bir davada arabuluculuğa başvurunun dava şartı olup olmadığı noktasında toplanan istinaf kararında, TTK m. 5/A hükmüne göre ticari davalarda arabuluculuğa başvurunun dava şartı olarak düzenlendiği, 6325 sayılı yasanın 18/A-2 maddesine göre davanın dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verilmesi gerektiğinin belirtildiğini, ayrıca mahkemenin ön inceleme duruşması yapmaksızın arabulucuya başvurulmadığından bahisle davayı dava şartı yokluğundan reddetmesinde usul ve yasaya aykırılık söz konusu olmadığı yönünde görüş bildirmiştir.¹¹⁶

¹¹² Atalı/ Ermenek/ Erdoğan, 2020, s. 709.

¹¹³ İbrahim Ermenek/ Betül Azaklı Arslan, “İcra ve İflâs Hukuku Açısından Ticari Davalarda Arabulucuya Başvuru Zorunluluğu (TTK m. 5/A)”, S. 148, 2020, TBB Dergisi, ss. 135 vd, s. 186.

¹¹⁴ Yazıcı, 2021, s. 13.

¹¹⁵ Yazıcı, 2021, s. 13.

¹¹⁶ İstanbul BAM 13. Hukuk Dairesi, E: 2021/307, K: 2021/336, T: 18.03.2021 (Kazancı İçtihat Bankası), aksi yönde görüş için bkz. Bakırköy 5. Asliye Ticaret Mahkemesi, E: 2020/390, K: 2020/268, T: 02.07.2020 (Lexpera).

E. DAVA AÇMA SÜRESİ

İİK m. 308/b uyarınca asliye ticaret mahkemesi tasdik kararı ile birlikte, alacakları itiraza uğramış olan alacaklıların bu kararın ilanından itibaren 1 ay içinde dava açmalarını bildirir. İsviçre’de ise süre 20 gündür.¹¹⁷ Son düzenlemenin daha net anlaşılabilmesi için önceki kanunların yürürlükte olduğu dönemdeki çözüm tarzlarının açıklanmasında fayda vardır.

1. 7101 Sayılı Kanunla Öngörülen Değişiklikten Önceki Düzenlemeler

a. 4949 ve 5092 Sayılı Kanunlardan Önceki Düzenleme

7101 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikten önceki dönemde konkordatoya süresinde yaptırdığı kayıt borçlunun itirazı ile karşılaşan alacaklı, konkordato koşulları uyarınca alacağını tahsil edebilmek için, onama kararının kendisine duruşmada sözlü olarak bildirilmesinden ya da karar oturumunda hazır bulunmamış ise, kararın tebliğinden itibaren 7 gün içinde m. 302 uyarınca dava açmak zorundaydı. Bu süre içinde dava açılmadığı takdirde alacak hakkının maddi hukuk yönünden sona erip ermediği hususunda öğretide farklı görüşler ileri sürülmüştü.¹¹⁸ Bazı yazarlar¹¹⁹ bu süreye uyulmamasının alacağın maddi hukuk bakımından da sona ermesi sonucunu doğuracağını savunmuşlar, bazıları¹²⁰ da dava açılmamasının sadece takip hukukuna ilişkin daha hafif sonuçlar meydana getireceğini savunmuşlardır.

Türk hukuku açısından ise bu dönemde öğretide kabul edilen görüş, süresinde dava açılmamasının alacağın maddi hukuk bakımından ortadan kalkmasına yol açmayacağı ve alacaklının sadece konkordatoya iştirak edemeyeceği yönündeydi.¹²¹ Kanunun değişiklikten önceki dönemdeki ifadesi *“bu müddet içinde dava açmayanların hakkı düşer”* biçimindeydi. Buradaki *“düşme”* ifadesinden anlaşılması gerekenin

¹¹⁷ Pekcanitez/ Erdönmez, 2018, s. 152, İsv. İİK m. 315.

¹¹⁸ Necmeddin Berkin, “Konkordatoda İtirazlı Alacakların Müddeti İçinde Dava Edilmemesinin Neticeleri”, XXX, 3-4, 1964, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, ss. 784- 787, s. 787’ de belirtilen görüşler.

¹¹⁹ J. Heuberger, Das Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs, s. 186; F. Paschoud, Le concordat préventif à la faillite, thèse Lausanne 1905, p. 229, s. 231; Hotz, Der Nachlassvertrag des schw. Bundesgesetz, Zürich 1893, s. 60; A. Von Overbeck, Schuldbetreibung und Konkurs nach schw. Recht, II. Aufl., Zürich, 1940, s. 230, naklen, Berkin, 1964, s. 784.

¹²⁰ E. Brand, Fiches Juridiques Suisses, No: 959, p. 7; G. Keller, Der Nachlassvertrag ausser Konkurs nach dem schw Bundesgesetz, Diss. Zürich 1891, S. 106, Nr. 4; E. Blumenstein, Handbuch des schw. Schuldbetreibungsrechts, Bern 1911, s. 925; A. Favre, Cours de droit des poursuites, Fribourg 1953, p. 367, naklen Berkin, 1964, s. 784.

¹²¹ Mustafa Reşit Belgesay, İcra ve İflas Hukuku, 2. Baskı, İstanbul, 1953, s. 30; Gürdoğan, 1966, s. 214; Kuru, 1997, s. 3847.

konkordato hükümleri ayakta kaldığı sürece söz konusu olacağı ve 308. maddeye göre konkordatonun feshi veya iflasa dönüşmesi durumunda mümkün olmayacağı öğretide çoğunluk görüşü olarak ileri sürülüyordu.¹²²

b. 4949 ve 5092 Sayılı Kanunlarla Getirilen Düzenleme

İİK m. 302'de, 4949 sayılı Yasa ve bunu takiben yürürlüğe giren 5092 sayılı Kanunun 6. maddesi ile değişiklik yapılmıştır.¹²³ Buna göre artık çekişmeli alacaklar için süresinde dava açmayan alacaklının alacağı maddi hukuk anlamında sona ermemekte, sadece teminattan yararlanma ve konkordatoyu feshettirme hakları düşmektedir. 10 günlük süre geçtikten sonra da -zamanaşımı süresinin geçirilmemesi kaydıyla- çekişmeli alacağın hüküm altına alınması için dava açılabilir. Bu şekilde dava açan alacaklıların elde ettikleri ilamın da konkordato koşulları çerçevesinde yerine getirilmesi mümkün olacaktır.¹²⁴

2. 7101 Sayılı Kanunla Getirilen İİK m. 308/ b Düzenlemesi

7101 sayılı Kanunla öngörülen İİK m. 308/b'ye göre alacaklı itiraza uğramış olan alacaklılar, tasdik kararının ilanı tarihinden itibaren bir ay içinde dava açabilirler. Tasdik kararını veren mahkeme, konkordato projesi uyarınca çekişmeli alacaklara isabet eden payın, kararın kesinleşmesine kadar borçlu tarafından, mahkemece belirlenen bir bankaya yatırılmasına karar verebilir. Süresi içinde dava açmamış olan alacaklılar, bu paydan ödeme yapılmasını talep edemezler; bu durumda yatırılan pay borçluya iade edilir.

İsviçre İİK m. 315, f.1 uyarınca, süresinde dava açmayan alacaklı, konkordato gereğince kendisine ödenmesi gereken paya ilişkin ödeme garantisinden mahrum kalır.¹²⁵ İsviçre hukukuna göre, süresinde dava açmayan alacaklının karşı karşıya kalacağı tek yaptırım, çekişmeli

¹²² Postacıoğlu, 1965, s. 137; Gürdoğan, 1966, s. 214; Kuru, 1997, s. 3847; Altay/ Eskiocak, 2018, s. 266: Yazarlara göre o dönemde İİK 302. madde konkordato kurumu için geçerli olduğundan yedi günlük süreye uyulmamasının hak düşürücü etki ve sonucu konkordatonun varlığını koruması koşuluyla geçerli olacaktır. Ancak konkordatonun "suiniyetle muaflet" olduğunun hükümlerle saptanması veya konkordatonun iflasa dönüşerek ortadan kalkması durumlarında maddi hukuk davası özelliğini taşıyan bu davanın sürdürülmesi gerektiği ifade edilmiştir.

¹²³ Yargıtay 19. HD, E: 2000/8721, K: 2001/564, T: 25.01.2001 sayılı kararında ilk derece mahkemesinin kararını nızalı alacaklara İİK m. 302 uyarınca dava açmaları için süre vermemesi nedeniyle bozmuştur (www.hukukturk.com).

¹²⁴ Kale, 2017, s. 64.

¹²⁵ İsviçre'de de süresinde dava açılmaması maddi hukuk bakımından hakkın sona erdiğini anlamına gelmez. Guggisberg ve Hardmeier in BSK SchKG, 2010, Art. 315, Kn. 19; Vock/ Meister- Müller, s. 414.; Kaplan, 2019, s. 107.

alacağa konkordatoda isabet edecek paya ilişkin garantiden mahrum kalmak olacaktır.¹²⁶

Türk hukukuna göre, süresinde dava açmayan alacaklılar, maddi hukuk yönünden alacak haklarını kaybetmezler.¹²⁷ *Tanrıver/Deynekli*'ye göre, bu alacaklıların hakkı sadece tasdik edilen konkordato bağlamında sona erer. Çekişmeli alacağın alacaklısı, tasdik edilen konkordato bağlamında herhangi bir hak talebinde bulunamaz.¹²⁸ *Altay/Eskiocak*'a göre, süresinde dava açmayan alacaklıların alacağı, konkordatoya hiç kayıt yaptırmamış şüphelinin hukuki statülerine sahip olur.¹²⁹ Bu nedenle alacak için dava açtıklarında kendilerine ihtiyati tedbir olarak ve teminat niteliğinde pay ayrılarak bankada bloke edilmez. Süresinde dava açmayan alacaklılar kısmen veya tamamen konkordatonun feshini talep edebilirler. Ancak bunun için açtıkları alacak davasının sübut etmesi gerekir.¹³⁰

Yazıcı'ya göre, 1 aylık süre içinde dava açmayan alacaklı süresinden sonra dava açarsa, kendisi için ayrılan pay borçluya iade edilmiş olduğundan bu paydan kendisinde ödeme yapılmasını talep edemez. Ancak sonradan açtığı dava kabul edilirse konkordato hükümlerine göre kendisine ödeme yapılması gerekecektir.¹³¹ Şayet borçlu, ilama rağmen ödeme yapmazsa alacaklı konkordatonun feshini talep edebilir.¹³² Yazara göre, alacağı kayıtlı olmayan ve alacağını kaydettirmemiş alacaklıların her zaman dava açabileceği ve alacağını konkordato hükümlerine göre talep edebileceği kabul edildiğinden¹³³ alacağı itiraza uğramış olan çekişmeli alacaklılar bakımından daha ağır bir sonucun kabul edilmesi anlamsız olacaktır.¹³⁴ Bu nedenlerle yazara göre, kanunda öngörülen süre banka hesabına yatırılan payın ödenmesini istemek bakımından hak düşürücü olup bu süre geçtikten

¹²⁶ Öztekin/ Budak/ Tunç Yücel vd., 2019, s. 578: İsviçre hukukunda bu maddenin çok önemi kalmadığı ifade edilmiştir. Borçlunun teminat yatırması gereken hallerin yeni düzenlemeye göre çok kısıtlı olduğu, bu nedenle de süresinde dava açılmadığında çok önemli sonuçların ortaya çıkmayacağı belirtilmiştir. Hunkeler, Daniel (Hrsg), *Kurzkommentar SchKG*, 2. Aufl., Helbing Lichtenhahn Verlag, Basel, 2014, m. 315, no. 4.

¹²⁷ Pekcanitez/ Erdönmez, 2018, s. 154.

¹²⁸ Tanrıver/ Deynekli, 1996, s. 143, aynı yönde bkz. Pekcanitez/ Erdönmez, 2018, s. 154; Sarısözen, 2019, s. 237.

¹²⁹ Altay/ Eskiocak, 2018, s. 268.

¹³⁰ Altay/ Eskiocak, 2018, s. 268. Süresinde dava açmayan çekişmeli alacağın alacaklısının konkordatoyu feshettirme hakkına sahip olmadığı yönünde bkz. Pekcanitez/ Erdönmez, 2018, s. 154; Sarısözen, 2019, s. 237.

¹³¹ Yazıcı, 2021, s. 15.

¹³² Yazıcı, 2021, s. 15.

¹³³ Altay/ Eskiocak, 2018, s. 268; Pekcanitez/ Erdönmez, 2018, s. 153; Sarısözen, 2019, s. 236, 237.

¹³⁴ Yazıcı, 2021, s. 16.

sonra da dava açılabilir ve mahkeme genel hükümlere göre davayı görecektir.¹³⁵

Konkordatonun tasdikinden önce alacaklı tarafından açılmış bir dava varsa, ilgili madde gereğince yeniden dava açılmasına gerek yoktur. Borçlu bu durumda, alacaklının payına düşen miktarı bankaya yatırmak zorundadır.¹³⁶

F. YARGILAMA USULÜ

İİK m. 308/b uyarınca açılacak dava genel hükümlere göre açılacağından yargılama usulünün de davanın niteliğine göre belirlenmesi gerekmektedir.¹³⁷ Öğretide bazı yazarlara göre, alacaklının bir an önce konkordato payına kavuşmasının sağlanması amacıyla bu davanın basit yargılama usulüne tabi olması gerekmektedir.¹³⁸ Yazarlar, davanın konkordato ile ilişkisinin çok sıkı olduğundan bahisle yargılamanın kısa sürede sonuçlandırılması gerektiğini savunmaktadırlar. Yargılama usulünün kanunla belirlenmesi gerekliliğinden dolayı bu görüşe katılmıyoruz. Davanın niteliğinden kastedilmek istenen, çekişmeli alacak hakkındaki uyuşmazlığın tabi olduğu yargılama usulüdür. Sözgelimi iş mahkemesinde açılan çekişmeli alacak hakkındaki davada basit yargılama usulü uygulanacaktır (İşMK m. 7/1). Benzer şekilde ticaret mahkemesinde açılacak ve miktar ya da değeri beş yüz bin Türk lirasının altındaki çekişmeli alacak hakkındaki davada da basit yargılama usulü uygulanacaktır (karş. TTK m. 4/2).

Çekişmeli alacaklar hakkında açılan dava, bir maddi hukuk davası niteliğini taşır. Bu nedenle taraflar, maddi hukuk anlamındaki tüm iddia ve savunmalarını ileri sürebilirler. Ayrıca bu dava nisbî harca ve nisbi vekâlet ücretine tabidir.¹³⁹

G. DAVA SONUNDA VERİLEBİLECEK KARARLAR

I. Davanın Kabulü

Çekişmeli alacaklar hakkında açılacak davanın genel hükümlere göre görüleceğinden yukarıda bahsedilmişti. Bu bakımdan alacağın tespiti halinde davanın kabulüne, aksi halde davanın reddine karar verilir. Mahkeme, davanın kabulüyle hüküm fıkrasında çekişmeli alacağın varlığını hüküm altına alır. *Altay/Eskiocak*'a göre, karar

¹³⁵ Yazıcı, 2021, s. 16. Kuru'ya göre, alacaklının 1 aylık süre içinde takip başlatmış olması, süresinde dava açılmasının sonuçlarını doğuracaktır., Kuru, 1971, s. 475, dn. 216.

¹³⁶ Öztekin/ Budak/ Tunç Yücel vd., 2019, s. 579, 580.

¹³⁷ Öztekin/ Budak/ Tunç Yücel vd., 2019, s. 579, 580. İsviçre'de de yargılama usulünün genel hükümlere göre belirleneceği yönünde bkz. Vock/ Meister- Müller, s. 412.

¹³⁸ Altay/ Eskiocak, 2018, s. 271.

¹³⁹ Kuru, 1997, s. 3764; Altay/ Eskiocak, 2018, s. 271.

oluşturulurken konkordato sürecinin ne aşamada olduğunun dikkate alınması gerekir.¹⁴⁰ Şayet konkordato yürürlükte ise davası kabul edilen alacaklı, alacağını konkordato şartları çerçevesinde alacaktır. Ancak konkordato ortadan kalktıysa bu durumda alacaklının alacağına tam olarak kavuşması gerekir.¹⁴¹ Bu nedenle davanın kabulüne karar veren mahkemenin bunları dikkate alması ve kararında belirtmesi gerekir. Aksi durum kararın infazında sıkıntılara neden olabilir.¹⁴² Çekişmeli alacaklar hakkında dava genel hükümlere göre görülen bir dava olduğu için davaya bakan mahkeme konkordato mahkemesi değildir. Bu nedenle mahkemenin konkordato hükümlerine göre tahsil amacıyla alacağın bir kısmını hüküm altına alması doğru olmayacaktır. Burada yapılması gereken infaz kolaylığı sağlanması açısından kararda sadece konkordatonun yürürlükte olup olmadığına- yürürlükte ise alacağın konkordato hükümlerine göre tahsil edileceği, yürürlükten kalktı ise alacağın tam olarak tahsil edileceği- ilişkin bir açıklama yapılması olabilir.¹⁴³

Altay/Eskiocak'a göre, aleyhine dava açılmasına kusuruyla yol açan borçlunun, konkordato mühletinden sonra doğan yargılama giderlerinden ve bu kapsamdaki vekâlet ücretinden tam olarak sorumlu tutulması gerekir.¹⁴⁴ Yargıtay'ın da yargılama giderleri ve vekâlet ücretinin konkordato koşullarına göre borçludan tahsil edilmesi gerektiğine dair eski tarihli kararları mevcuttur.¹⁴⁵ Bazı yazarlara göre, çekişmeli alacaklar hakkında açılacak davayla ilgili yargılama giderleri konkordatodan sonra doğduğundan bunlar, konkordatoya tabi olmadan tam olarak ödenmelidir.¹⁴⁶

Davanın kabulünü ikiye ayırarak değerlendirebiliriz. Davacı alacağının varlığı, miktarı hakkındaki çekişmenin giderilmesi için dava açmış olabileceği gibi alacağının niteliği hususundaki çekişmenin giderilmesi için de dava açmış olabilir. Şayet çekişmeli alacaklar hakkında açılan dava sonunda mahkeme, alacağın niteliği hususunda imtiyazlı olduğuna yönelik bir karar verir ve bunun tahsiline hükmederse alacağın tam olarak ödenmesi gerekir.¹⁴⁷ Bu noktada

¹⁴⁰ Altay/ Eskiocak, 2018, s. 271.

¹⁴¹ Öztekin/ Budak/ Tunç Yücel vd., 2019, s. 581.

¹⁴² Altay/ Eskiocak, 2018, s. 271.

¹⁴³ Yazıcı, 2021, s. 18.

¹⁴⁴ Altay/ Eskiocak, 2018, s. 271, 272.

¹⁴⁵ İİD., 12.02.1962 T., 1303/1814, Altay/ Eskiocak, 2018, s. 271.

¹⁴⁶ Kuru, 1971, s. 476, dn. 221, İsviçre'de de bu davalar sonucunda ortaya çıkan yargılama masrafları, konkordato sözleşmesinin onaylanmasını teminat altına aldığı için konkordatodan sonra ortaya çıkabilecek iflas halinde masa alacağı olarak kabul edilecektir, Serdar Kale, "İsviçre İcra ve İflâs Kanunununun Adi Konkordato Hükümlerine Genel Bir Bakış", 4, 2, 2017, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, ss. 153- 169, s. 166; Öztekin/ Budak/ Tunç Yücel vd., 2019, s. 581; Yazıcı, 2021, s. 18.

¹⁴⁷ Yazıcı, 2021, s. 18.

konkordatonun yürürlükte olup olmadığına bakılmaz. Alacaklı m. 305/I, d'de öngörülen teminattan (tasdik koşulu olarak teminat gösterilen hallerde) alacağını tahsil edebilir.¹⁴⁸

Mahkeme davanın kabulüne karar verdikten sonra, alacaklı alacağına kavuşmak için ilamlı icra yoluna başvurabilir. İlamlı icra yoluna başvurabilmesi için hükmün kesinleşmesini beklemesine gerek yoktur.¹⁴⁹ Borçlu, konkordato koşullarına göre ödemesi gereken miktarı en geç icra emrinin tebliğinden itibaren 7 gün içinde, vadesi gelmemiş olan taksitleri de ödeme gününde ödemek zorundadır. Aksi halde, alacaklı konkordatonun feshini talep edebilir.

Davanın kabulü kararına karşı istinaf yoluna başvurulması ilamın icrasını durdurmaz. Ancak borçlu, İİK m. 36 uyarınca ilam konusu miktarı teminat olarak depo etmek koşuluyla tehir-i icra kararı alabilir.¹⁵⁰ Burada konkordato mahkemesi tarafından borçlunun alacaklı lehine bankaya yatırılmasına karar verdiği pay, çekişmeli alacak hakkında açılan dava sonunda alınan karar uyarınca konkordato hükümlerine göre tahsil edilecek miktara yetiyorsa borçludan ayrıca bir teminat göstermesi beklenmez.¹⁵¹ Yetmeyen miktar için teminat göstermesi söz konusu olabilir.

2. Davanın Reddi

Çekişmeli alacaklar hakkında açılacak davanın reddi halinde verilen karar, alacaklının alacağının bulunmadığına yönelik maddi anlamda kesin hüküm teşkil eden bir karar olacaktır. Alacaklı bu karara karşı kanun yoluna başvurabilir. Bu durumda konkordato mahkemesi tarafından bankaya yatırılmasına karar verilen payın borçluya iade edilmesi için kararın şekli anlamda kesinleşmesi beklenmelidir. Bu hususun mahkeme kararında da açıkça ifade edilmesi gerekmektedir.¹⁵²

SONUÇ

Çalışmamız neticesinde İİK m. 308/b kapsamında çekişmeli alacaklar hakkında dava hususunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Konkordato prosedüründe alacağın çekişmeli hale getirilmesi komiserin bildirilen alacak hakkında borçluyu beyana davet etmesi ve borçlunun da bu alacakları kabul etmemesine bağlıdır. Borçlu tarafından kabul edilmiş bir alacağı konkordato komiserinin reddetme yetkisi yoktur. Yine diğer alacaklıların itirazları da konkordato alacağını çekişmeli hale getirmez.

¹⁴⁸ Yazıcı, 2021, s. 18.

¹⁴⁹ Kuru, 2013, s. 1501.

¹⁵⁰ Altay/ Eskiocak, 2018, s. 272.

¹⁵¹ Altay/ Eskiocak, 2018, s. 272, 273.

¹⁵² Yazıcı, 2021, s. 19, 20.

2. İİK m. 302/VI'ya göre çekişmeli alacakların nisaba katılıp katılmayacağına katılacaksa hangi oranda katılacağına mahkeme karar verecektir. Mahkeme, bu hususta yaklaşık ispat ölçüsünü dikkate alacaktır. Ticaret mahkemesinin çekişmeli alacaklar hakkında verdiği karar maddi hukuk anlamında sonuç doğurmaz.

3. Çekişmeli alacak hakkında pay ayrılması ve ayrılan bu payın bankaya yatırılması İİK m. 308/b hükmünde düzenlenmiştir. Mahkeme bu kararı tasdik yargılaması sonunda re'sen verecektir. Burada pay ayrılmasından kasıt konkordato projesinde çekişmeli alacağa denk gelen payın gösterilmesidir. Paydan anlaşılması gereken çekişmeli alacaklının konkordato gereğince alması gereken tüm tutar değildir.

4. Çekişmeli alacaklar hakkında açılacak dava, kanımızca bir eda davasıdır. Çünkü alacaklının amacı bu dava yoluyla alacağı hususundaki çekişmenin sona erdirilmesi ve konkordato hükümlerine göre alacağına kavuşmaktır. Nitekim dava kabul edilirse verilen hükümle borçlunun alacağa yönelik itirazı bertaraf edilmiş olur. Bu sayede alacaklı elindeki ilamla kendisine ayrılan paydan ödeme yapılmasını talep edebilecektir.

5. Çekişmeli alacaklar hakkında açılacak davada hangi mahkemenin görevli ve yetkili mahkeme olacağı noktasında biz alacaklı ile borçlu arasındaki ilişkinin türüne göre görevli mahkemenin genel hükümler uyarınca belirlenmesi gerektiğini düşünmekteyiz. Zira dava esasen bir alacak davası olup verilen kadar maddi hukukta sonuç doğuracaktır. Davanın konkordato ile ilgisinin olması, görevli mahkemenin kanunla belirlenmesi kuralını bertaraf etmemelidir.

6. Çekişmeli alacaklar hakkında davanın tarafları, alacağı nitelik ve nicelik olarak itiraza uğrayan alacaklı ve konkordato borçlusudur. Bu davanın konkordato komiserine karşı açılması mümkün değildir.

7. Kanımızca çekişmeli alacaklar hakkında açılan dava her ne kadar genel hükümlere göre görülse de zorunlu arabuluculuk kapsamına girmemelidir. Bu davaları zorunlu arabuluculuk kapsamına sokmak zaman ve emek israfına yol açacaktır. Bu davanın amacı alacağın konkordato koşullarına göre ödenmesini sağlamaktır. Arabuluculuk süreciyle farklı anlaşma imkânı sağlanması diğer alacaklılarla olan menfaat dengesini zedeleyebilecektir.

8. Çekişmeli alacaklar hakkında davayı süresinde açmayan alacaklıların maddi hukuk yönünden alacak haklarını kaybetmeleri söz konusu değildir. Süresinde dava açmamanın yaptırımı, alacaklı lehine pay ayrılmaması yahut ayrıldıysa da borçluya iade edilmiş olacağından bu paydan kendisine ödeme yapılmasını talep edememesidir. Bunun dışında alacaklı, alacağını genel hükümlere göre yine isteyebilecektir.

9. Çekişmeli alacak davasında alacağın tespiti halinde davanın kabulüne, aksi halde davanın reddine karar verilir. Dava genel hükümlere göre görülen bir dava olduğu için davaya bakan mahkeme konkordato mahkemesi değildir. Bu nedenle mahkemenin konkordato hükümlerine göre tahsil amacıyla alacağın bir kısmını hüküm altına alması doğru olmayacaktır. Burada yapılması gereken infaz kolaylığı

sağlanması açısından kararda sadece konkordatonun yürürlükte olup olmadığına- yürürlükte ise alacağın konkordato hükümlerine göre tahsil edileceği, yürürlükten kalktı ise alacağın tam olarak tahsil edileceği- ilişkin bir açıklama yapılması olabilir. Davanın reddi halinde mahkemenin kararı, alacaklının alacağının bulunmadığına yönelik maddi anlamda kesin hüküm teşkil eden bir karar olacaktır. Bu ihtimalde alacaklı lehine bankaya yatırılan pay derhal borçluya iade edilmez. Bunun için kararın şekli anlamda kesinleşmesi beklenmelidir.

KAYNAKÇA

- Akyürek A/Akyürek R, Konkordato Hukuku, Yetkin, Ankara, 2019.
- Altay S, Konkordato ve Yeniden Yapılandırma Hukuku, C.I, Vedat, İstanbul, 2005.
- Altay S/ Eskiocak A, Konkordato ve Yeniden Yapılandırma Hukuku, 4. Baskı, Vedat, İstanbul, 2018.
- Arslan R/ Yılmaz E/ Taşpınar A S/ Hanağası E, İcra ve İflas Hukuku, 7. Baskı, Yetkin, Ankara, 2021.
- Atalı M, “Konkordatoda Kesin Mühlet ve Sonuçları”, 7101 Sayılı Kanunla Konkordato ve Elektronik Tebligat Konularında Getirilen Yenilikler, Muhammet Özkes (Ed.), İstanbul, On İki Levha, 2018, ss. 85- 110.
- Atalı M/ Ermenek İ/ Erdoğan E, İcra ve İflas Hukuku, 3. Baskı, Yetkin, Ankara, 2020.
- Ayan M, Eşya Hukuku III- Sınırlı Ayni Haklar, 8. Baskı, Seçkin, Ankara, 2017.
- Belgesay M R, İcra ve İflas Hukuku, , 2. Baskı, İstanbul, 1953.
- Berkin N, “Konkordatoda İtirazlı Alacakların Müddeti İçinde Dava Edilmemesinin Neticeleri”, XXX, 3-4, 1964, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, ss. 784- 787.
- Berkin N, İflas Hukuku, İstanbul, 1970.
- Börü L, “Adi Konkordatoda Alacaklıların Alacaklarını Bildirmesi”, C. 10, S. 1, 2019, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, ss. 173- 186.
- BSK-Guggisberg, Jürg/ Hardmeier, Hans Ulrich, SchKG-Art. 315, Daniel, Staehelin/ Thomas, Bauer/ Lorandi, Franco içinde, Basler Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs (BSK SchKG), B. II, 2. Auflage, Helbing Lichtenhahn Verlag, Basel, 2010.
- Budak A C/ Kale S, Konkordato Komiserinin Kontrol Listesi, Adalet, Ankara, 2019.
- Ermenek İ/ Azaklı A B, “İcra ve İflâs Hukuku Açısından Ticarî Davalarda Arabulucuya Başvuru Zorunluluğu (TTK m. 5/A)”, S. 148, 2020, TBB Dergisi, ss. 135 vd.
- Görgün L Ş/ Börü L/Kodakoğlu M, İcra ve İflas Hukuku, 2. Baskı, Yetkin, Ankara, 2022.
- Gürdoğan B, İflas Hukuku Dersleri, İflas- Konkordato- İptal Davaları, Ankara, 1966.
- Hunkeler D (Hrsg), Kurzkomentar SchKG, Basel, Helbing Lichtenhahn Verlag, 2014.
- Kale S, “İsviçre İcra ve İflâs Kanunununun Adi Konkordato Hükümlerine Genel Bir Bakış”, 4, 2, 2017, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, ss. 153- 169.
- Kale S, Sorularla Konkordato (İflas Dışı ve İflas İçeriği Konkordato), On İki Levha, İstanbul, 2017.
- Kaplan İ, Yeni Türk Konkordato Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara, 2019.

Kren K J, OFK-SchKG Kommentar Schuldbetreibungs- und Konkursgesetz mit weiteren Erlassen, Orell Füssli Verlag AG, Zürich, 2020.

Kren K J/V D, Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG, Zürich - Basel – Genf, Schulthess Juristische Medien AG, 2017.

Kuru B, İflas ve Konkordato Hukuku, Ankara, 1971.

Kuru B, İcra ve İflas Hukuku (Cilt IV), Alfa, İstanbul, 1997.

Kuru B, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, 2. Baskı, Adalet, Ankara, 2013.

Muşul T, 7101 ve 7155 sayılı Kanunlarla İcra ve İflâs Kanunu'nda Yapılan Yeni Düzenlemeye Göre İflâs ve Konkordato Hukuku Uzlaşma Yoluyla Yeniden Yapılandırma, Adalet, Ankara, 2018.

Oehri D, Der Sachwalter im Nachlassverfahren: Ein Diener zweier Herren, Schulthess Verlag, Zürich, Basel, Genf, 2018.

Oğuzman M K/ Seliçi Ö/ Oktay Ö S, Eşya Hukuku, 20. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2017.

Öztek S/ Budak A C/ Tunç Y M/ Kale S/ Yeşilova B, Yeni Konkordato Hukuku, 2. Baskı, Adalet, Ankara, 2019.

Pekcanitez H, “7101 Sayılı Kanunla Getirilen Konkordato Hükümlerinin Değerlendirilmesi”, 7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, MİHBİR 16. Antalya Toplantısı, Adalet Bakanlığı, 2018, ss. 157-169.

Pekcanitez H/ Erdönmez G, 7101 Sayılı Kanun Çerçevesinde Konkordato, On İki Levha, İstanbul, 2018.

Pekcanitez H/ Atalay O/ Sungurtekin Ö M/ Özkes M, İcra ve İflas Hukuku Ders Kitabı, 8. Baskı, On İki Levha, İstanbul, 2021.

Postacıoğlu İ, Konkordato, İstanbul, 1965.

Sarısozen M S, İcra-İflâs ve Konkordato Hukukundaki Yenilikler, 3. Baskı, Yetkin, Ankara, 2019.

Sirmen A L, Eşya Hukuku, Yetkin, Ankara, 2013.

SK-Umbach-Spahn, Brigitte/ Kesselbach, Stephan/ Exner, Christian, SchKG- Art. 300, Kren Kostkiewicz, Jolanta/Vock, Dominic içinde, Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG (4. Auflage, basierend auf der 1911 erschienenen 3. Auflage von Carl Jaeger b., s. 1755-1763), Schulthess Juristische Medien AG, Zürich - Basel – Genf, 2017.

SK-Daniel, Hunkeler/ Wohl, Georg J., SchKG- Art. 315. Kren Kostkiewicz, Jolanta/Vock, Dominic içinde, Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG içinde, Kommentar zum Bundesgesetz über Schuldbetreibung und Konkurs SchKG (4. Auflage, basierend auf der 1911 erschienenen 3. Auflage von Carl Jaeger b., s. 1852-1857), Schulthess Juristische Medien AG, Zürich - Basel – Genf, 2017.

Tanrıver S, “4949 Sayılı İcra ve İflâs Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un Adı Konkordato İle İlgili Hükümlerde Getirilmiş Olduğu Değişikliklerin Tespiti ve Değerlendirilmesi”, 51, 2004, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, ss. 67-90.

Tanrıver S, Konkordato Komiseri, Yetkin, Ankara, 1993.

- Tanrıver S/Deynekli A, Konkordatonun Tasdiki, Yetkin, Ankara, 1996.
- Taş Korkmaz H, “Hukuk Muhakemeleri Kanunu Hükümlerine Göre Eski Hâle Getirme”, 15, 2, 2016, İKÜHFD, ss. 635-679.
- Tercan E, Eski Hale Getirme, Yetkin, Ankara, 2006.
- Ulukapı Ö, “Konkordatonun Sonuçları”, C. 8, S. 1-2, 2000, Milenyum Armağanı, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, ss. 9-61.
- Vock D/ Meister-Müller Daniele, SchKG-Klagen nach der Schweizerischen ZPO, 2. Baskı, Schultess, 2018.
- Yazıcı Ç, “Adi Konkordatoda Çekişmeli Alacaklar Hakkında Dava (İİK m. 308/b)”, 116, 2021, Bankacılar Dergisi, ss. 3-29.
- Yılmaz E, “Hukuk Muhakemeleri Kanunu Hükümlerinin İcra İflas Uyuşmazlıklarında Uygulanabilirliği”, Cilt 2, 2015, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Prof. Dr. Ramazan Arslan’a Armağan, ss. 1835- 1866.